

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra obecné zootechniky a etologie

**Chov chrtů v České republice se zvláštním zřetelem na
chov vipetů**

Bakalářská práce

Autor práce: Pavla Novotná

Vedoucí práce: Doc. Ing. Lukáš Jebavý, Csc.

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Chov chrtů v České republice se zvláštním zřetelem na chov vipetů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26.3.2013

Pavla Novotná

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala všem, kteří mi jakkoli pomohli při zpracování mé bakalářské práce. Jmenovitě mé poděkování patří Doc. Ing. Lukáši Jebavému Csc. za vedení mé bakalářské práce, dále chovatelům vipetů Vildovi Zuvačovi (CHS Bohemia Snap Dog) a Sabině Němcové (CHS Ayort Back), kteří mi pomáhali nejvíce a dopomohli mi k mnoha informacím, Veronice Kučerové-Chrpové (CHS Z Úplňku), začínající chovatelce vipetů Lucii Skoumalové (CHS Fancy That!) za zapůjčení literatury, Milanovi a Janovi Vondrovi a ochotným lidem z Irska ze společnosti GAIN Feeds a dalším ochotným majitelům nejen vipetů, ale i ostatních chrtů, kteří ke mně byli vstřícní.

Ještě jednou bych chtěla poděkovat Vildovi Zuvačovi, který mě k tomuto nádhernému plemeni vipet přivedl a jeho vipetům, kteří mi ukázali, jak je toto plemeno úžasné.

Chov chrtů v České republice se zvláštním zřetelem na chov vipetů

Sighthound breeding in the Czech Republic with special aspect to whippet breeding

Souhrn

Chrti – takový je název jedné ze skupin FCI, konkrétně té desáté. Je to skupina, ve které najdeme nejméně plemen, pokud nepočítáme IV. Skupinu FCI – Jezevčiči, ve které je v podstatě jedno plemeno v různých rázech. Skupina „Chrti“ zahrnuje 13 plemen chrtů, která dále můžeme rozdělit do tří skupin, podle typu srsti, či do dvou skupin podle vývojových linií. Všechna chrtí plemena můžeme, ať už ve větší či menší míře, spatřit i u nás v České republice.

V úvodu této práce vycházím od úplného začátku vývoje psů, uvádím několik typů psů, kteří dali základ vzniku různým plemenům. Dále se již zabývám historií samotných chrtů, jejich vývojovými liniemi a s tím souvisejícími tělesnými znaky, nezbytnými pro zpětné určení vývoje jednotlivých plemen chrtů.

Další část práce věnuji historii plemene vipet, jeho vzniku a cestu k uznání jako svébytného plemene, chovu vipetů v jeho domovině i u nás a zmiňuji se také o dlouhosrstém vipetovi, pod kterým se skrývají dvě plemena, samozřejmě doposud neuznaná FCI.

V závěru práce se zabývám využitím nejen vipetů, ale i ostatních plemen chrtů. Psím sportům, kterým se můžeme věnovat s chrtý, se může věnovat v podstatě jakékoli plemeno. Zaměřila jsem se na sport, který je přístupný pouze chrtům, a tím jsou dostihy. Na dostihy jsem se hlouběji zaměřila nejen proto, že jsou jedinečným sportem, který je určen výhradně chrtům, ale také proto, že se stále mnoho lidí, zejména ti, kteří se nepohybují mezi chrtý, domnívá, že chrtí dostihy jsou týráním zvířat a majitel se chrtů po jejich kariéře zbavuje všemožnými způsoby. Někde možná ano, ale není dostih jako dostih, a tak také v této práci vysvětluji rozdíl mezi dostihy profesionálními a amatérskými.

Klíčová slova: vipet, chrt, okcidentální chrti, orientální chrti, dostihy chrtů, coursing

Summary

Sighthounds – such is the name of one Fédération Cynologique International (FCI) subclass, namely the tenth. It is a category in which the fewest number of breeds can be found, except for the fourth FCI subclass – Dachshunds, in which there is strictly speaking one breed in several variants. The class “Sighthounds” contains thirteen sighthounds breeds, which can further be divided into three subgroups according to a fur type, or into two subcategories based on the evolutionary line. All sighthounds breeds, to a varying extent, occur in the Czech Republic.

The introductory part of this paper deals with the fundamental evolution of dogs. Several types of dogs which lay foundations for the origin of various breeds are shown. Furthermore, the history of sighthounds themselves is introduced, including their evolutionary lines and body features necessary for the determination of individual sighthounds breeds which are associated with them.

The following part of the thesis is dedicated to the history of the breed whippet, its origin and the road to the recognition as an independent breed, their breeding and home in the Czech Republic. The Whippet Longhaired, which encompasses two breeds unacknowledged by FCI, is also touched upon.

The final part of the paper pursues the utilisation of not only whippets but also other breeds of sighthounds. Dog's sports which can be practiced with sighthounds can be done with virtually all sighthound breeds. This paper focuses only on the sports which are available for sighthound – dog races. I concentrated on the dog races not only because they are suitable for sighthounds, but also since still more and more people who do not work among sighthounds claim that dog races are examples of an animal abuse in which case the owner of a sighthound disposes of the dog after its carrier by various inhumane means. In some instances this might be possible, yet it varies from case to case and that is why I endeavor to elucidate the essential difference between amateur and professional races.

Keywords: whippet, sighthound, Hesperian sighthounds, oriental sighthounds, dog races, coursing

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Cíl práce.....	8
3 Plemena chrtů a chrtoví psi.....	9
3.1 Rozdělení chrtů podle FCI.....	9
3.2 Rozdělení chrtů podle původu.....	11
3.3 Přírodní plemena chrtů a chrtovitých psů.....	11
4 Historický vývoj chrtů.....	16
4.1 Vývojové linie chrtů.....	17
4.1.1 Linie okcidentální.....	18
4.1.2 Linie orientální.....	19
4.2 Historický vývoj vipeta.....	19
5 Chov vipeta v historii a současnosti.....	22
5.1 Uznání vipeta jako svébytné plemeno.....	22
5.2 Název plemene.....	22
5.3 Chov vipeta ve své domovině.....	23
5.4 Dlouhosrstý vipet.....	24
5.4.1 Silken windsprite.....	24
5.4.2 Silken windhound.....	25
5.5 Historie vipeta v České republice.....	26
5.6 Současný chov vipeta v České republice.....	26
5.6.1 Chovatelské stanice vipetů.....	27
5.6.2 Chovatelské kluby.....	27
5.6.2.1 Klub Chovatelů Chrtů (KCHCH).....	27
5.6.2.2 Klub Chovatelů Chrtů Anglických Dostihových Plemen (KCHCHADP).....	27
5.6.2.3 Whippet Klub.....	28
6 Charakteristika plemene.....	29
6.1 Plemenný standard vipeta.....	29
6.2 Pohyb.....	33
6.3 Povaha a temperament.....	33
6.4 Anatomické a fyziologické odlišnosti chrtů.....	34
6.5 Zdraví.....	35
6.5.1 Alopecie.....	36
6.5.2 Epilepsie.....	36
6.5.3 Kryptorchismus.....	36
6.5.4 Bully vipet.....	36
7 Využití chrtů.....	38
7.1 Využití vipetů v současnosti.....	38
7.2 Dostihy chrtů.....	38
7.2.1 Počátky dostihového sportu.....	38
7.2.2 Dostihy v současnosti.....	39
7.2.3 Profesionální a amatérské dostihy.....	40
7.2.4 Dostihové dráhy v České republice.....	40
7.2.5 Výživa dostihových chrtů.....	41
8 Závěr.....	42
9 Seznam literatury.....	43
10 Seznam obrázků a tabulek.....	46
11 Přílohy.....	48

1 Úvod

Za „prapsa“ všech předků dnešních psů je považována šelma velká asi jako liška, která žila v době asi před 20 milióny lety. Tato šelma byla objevena v roce 1873 americkým paleontologem Edwardem D. Cope, který ho pojmenoval *Tomarctus brevirostris* (Kholová, 1987; Kňákal a Trojan, 1990; Dostál, 1995; Macfadden, 2006; Pokorná, 2007).

Přibližně před 10 000 – 15 000 lety byl na území dnešního Iráku a Íránu domestikován pes. Ovšem v té době to nebyl pes jak jej známe dnes, ale jakýsi prapředek, který dal vzniknout dnešním plemenům psů. Z archeologických nálezů je zřejmé, že v době kamenné – bronzové bylo na území Evropy šest typů psů. *Canis familiaris palustris* – pes bažinný je pravděpodobně předek teriérů, pinčů, špiců, čivav, severských psů apod., *Canis familiaris intermedius* – pes popelištní, popsáný československým archeologem a paleontologem profesorem Janem Nepomukem Woldřichem, je předkem dnešních loveckých psů, *Canis familiaris Inostranzewi*, jehož potomci jsou severská lovecká plemena (grónský pes, lajky, samojed atd.), buldoci, boxeři, salašníčtí psi apod., *Canis familiaris decumanus*, jakožto předek dnešních molossoidních plemen, *Canis familiaris Leineri*, který je považován za předka chrtů a *Canis familiaris matris optima* – pes bronzový, který je vývojově nejmladší, dal vzniknout ovčáckým psům (německý ovčák, skotký ovčák – kolie, čuvač, velškorgi atd.) (Kňákal a Trojan, 1990; Dostál, 1995; Pokorná, 2007).

Teorií o předcích psů však existuje mnohem více a zřejmě dodnes nejsou všechny objasněny. Kholová (1987) ve své knize Historie psího rodu nám dává závěr, a to že: „Vznik domácího psa je nepochybně pouze a výhradně záležitostí příslušníků rodu *Canis*, a to vlka, šakala obecného a eventuálně kojota.“, což potvrzuje i kniha A. Brehma (1938 – 1941) Brehmův život zvířat, ve které se píše, že vlk s jeho lokálními rasami je praotcem našich větších psů a u menších psů to jsou různé druhy šakalů.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zmapování historického vývoje skupiny chrtů, kteří se dělí na dvě vývojové linie – okcidentální chrti (jihozápadní Evropa) a orientální chrti (centrální Asie). Jejich využití v historii i současnosti se zaměřením na současné dostihové dráhy v ČR a porovnání se zahraničními profesionálními dostihy. Dále zmapování vývoje jednoho z plemen chrtů vipeta, jeho anatomické a fyziologické odlišnosti od ostatních plemen psů a současný chov vipetů v ČR.

3 Plemena chrtů a chrtovití psi

3.1 Rozdělení chrtů podle FCI

Mezinárodní kynologická federace (FCI) uznává několik plemen chrtů a chrtovitých psů. FCI dělí plemena psů do deseti skupin a ve dvou těchto skupinách najdeme chrty a chrtovité psy. Desátá skupina FCI (chrti) zahrnuje třináct plemen chrtů (tzv. praví chrti), skupina 5 (špicové a primitivní plemena) zahrnuje šest plemen primitivních chrtovitých psů. Skupina 10 dále rozděluje chrty do tří sekcí podle osrstění – sekce 1 jsou dlouhosrstí chrti, kam patří afgánský chrt, perský chrt – saluka a ruský chrt – barzoj, sekce 2 jsou hrubosrstí chrti, ve které jsou dvě plemena, a to irský vlkodav a skotský jelení pes a sekce 3 krátkosrstí chrti, do které patří španělský galgo, greyhound, vipet, italský chrtík, maďarský chrt, azavak, arabský chrt – sluga a polský chrt. Ve skupině 5 jsou chrtovití psi ve dvou sekcích – sekce 6 – primitivní plemena, kam patří faraonský pes a basenži a sekce 7 – primitivní lovecká plemena, kam patří kanárský králičí pes (podengo), ibizský králičí pes (podengo), sicilský chrt a portugalský králičí pes (podengo) (Dostál, 1995; Stuchlý, 2006).

ROZDĚLENÍ PLEMEN SCHVÁLENÉ MEZINÁRODNÍ KYNOLOGICKOU FEDERACÍ S
PLATNOSTÍ OD 1. LEDNA 1990

SKUPINA 10 - CHRTI

Český fonetický název plemene	Jméno v zemi původu	Číslo mezinárodně uznaného standardu FCI	Země původu
Afgánský chrt	Afgan Hound	228	Afgánistán – GB
Anglický chrt	Greyhound	158	GB
Azavak	Azawakh	307	Mali – F
Irský vlkodav	Irish Wolfhound	160	IRL
Italský chrtík	Piccolo levriero italiano	200	I
Maďarský chrt	Magyar agar	240	H
Polský chrt	Chart polski	333	PL
Ruský chrt – barzoi	Barzoi, Borzaja psovaja	193	SU
Saluka, perský chrt	Saluki	269	IR – GB
Sluga, arabský chrt	Sloughi	188	MA
Skotský jelení pes	Deerhound	164	GB
Španělský galgo	Galgo español	285	E
Vipet	Whippet	162	GB

SKUPINA 5 – ŠPICOVÉ A PRIMITIVNÍ PLEMENA

Český fonetický název plemene	Jméno v zemi původu	Číslo mezinárodně uznaného standardu FCI	Země původu
Basenži	Basenji	43	Střední Afrika – GB
Faraonský chrt	Pharao Hound	248	RM – GB
Ibizský chrt podengo	– Podenco ibicenco	89	E
Kanárský chrt podengo	– Podenco canario	329	E
Portugalský podengo	Podengo portigues	94	P
Sicilský chrt	Cirneco dell Etna	199	I

3.2 Rozdělení chrtů podle původu

Chrty můžeme také rozdělit do dvou skupin (linií) a to z hlediska vývojového. Původ těchto dvou linií je zcela odlišný. Jedna z linií je orientální (chrti Asijsko - Afričtí), sem patří afgánský chrt, perský chrt – saluka, arabský chrt – sluga a azavak, druhá linie je okcidentální (podengové a chrti Africko – Evropští) a patří sem portugalský podengo, ibizský podengo, kanárský podengo, basenži, faraonský pes, sicilský chrt, italský chrtík, španělský galgo, maďarský chrt, greyhound, vipet, irský vlkodav, skotský jelení pes a polský chrt. Ruský chrt – barzoi stojí mezi těmito liniemi a proto je někdy zařazován do linie orientální a někdy do linie okcidentální (Stuchlý, 2006; Stuchlý a Císařovský, n. d.).

3.3 Přírodní plemena chrtů a chrtovitých psů

Mimo již výše zmíněných plemen chrtů a chrtovitých psů existují ještě další, tzv. přírodní, plemena. Tato plemena se víceméně vyskytují jen na území svého původu a vzniku, nejsou uznaná FCI a některá jsou již vymřelá. Stuchlý a Císařovský (n. d.) ve své knize Chrti uvádějí tento seznam přírodních plemen chrtů a chrtovitých psů:

Albánský chrt – není jisté, zda toto plemeno ještě existuje, ve Středomoří se používali k lovu daňků a používal se při lovu vlků

Andaluzský podengo (španělský podengo) – blízce spřízněn s portugalským, francouzským a kanárským podengem

Anglo-galgo – kříženec španělského galga a greyhouna, kříží se pouze pro dostihové účely (ne v ČR), kde je využívána pouze F1 generace, na těchto psech se dále nechová

Australský chrt – lokální forma pocházející z Austrálie, která vznikla v průběhu 19. století, předky jsou hlavně greyhound a deerhound, používá se k lovu klokanů

Baluchi – rás afgánského chrta, který se označuje jako Bell Murray, jedna z původních lokálních afgánských forem tmnějšiho chrta

Banjara – chrtovitý pes, který bývá řazen mezi ovčáky, protože se uplatňuje při pasení ovcí, pochází z Indie

Bhadri – forma vytvořená z páriů (nebo šensi psů), pocházejících ze psůdomorodého kmene Tharoo ve státě Uttar Pradesh (Indie), lovečtí i hlídací psi, používání k ochraně před velkými

šelmami

Bischarin – chrt jednoho z nomádkých kmenů z oblasti mezi Rudým mořem a Nilem

Brazilský chrt – není to v pravém slova smyslu chrt, ale na jeho vzniku se nějací chrtovití psi pravděpodobně podíleli

Caravan – pochází z východní Indie, kde ale zřejmě není původní, dostal se sem pravděpodobně s karavanami obchodníků (odtud pojmenování)

Congkyi (shakyi, tibetský honič) – na pohled se podobá spíše tibetské doze, s lehčí stavbou těla, lehčí stavba čenichové partie a další znaky tělesné stavby připomínají znaky chrtů

Čínský chrt – existuje více lokálních typů čínského chrta, nejznámější jsou kansu, šantung a čínský tazy

Čínský tazy – pochází z chrtů orientálního původu, na pohled připomíná krátkosrstou saluki nebo sloughi

Čipiparai – pochází z Přední Indie, v Asii není pravděpodobně původní, jde nejspíše o potomka chrtů okcidentálních, v oblasti, kde se nachází jsou četné lokální variety

Dinka – jedna z lokálních variet šilúckého chrta

Dirra – chrtovitý pes, pária, pochází ze Sinajského poloostrova

Etiopský chrt – méně hbitý chrt v porovnání s chrtů Arabů, typem se podobá chrtovi Dinků

Faraonský chrt (původní, starověký) – současný faraonský chrt není přímým potomkem starověkého faraonského chrta, přímí potomci starověkých faraonských chrtů byli zařazeni do plemene ibizský podengo a jeho název „faraonský chrt“ byl přiznán maltskému chrtovi – nepřímému potomkovi starověkého faraonského chrta

Frízský chrt – pravděpodobně již vymřelý, používal se k lovu zajíců

Fulbe – chrt pastevců ze západní Afriky, vývojově odvozen od psů typu podenga

gazehound – dnes již vymřelý, příbuzný s předky greyhouna

Charnique (francouzský podengo) – přírodní plemeno pocházející z francouzského území, blízce příbuzný s ostatními podengy

Chrt Guančů – kanárský podengo

Chrt Masajů – pochází z Keni a severní Tanzanie, chrt chovatelů hovězího dobytka

Chrt z jihovýchodní Sahary – příbuzný s azavakem a sloughi, pochází z území dnešní republiky ČAD, využíván k lovu gazel, antilop a pštrosů

Jihoruský stepní chrt – dnes zachován pouze jako relik, chovaný příslušníky národnosti Čerkesů

Kaferský pes – do jižní Afriky se dostal druhotně, pravděpodobně produkt křížení chrtovitých psů původních obyvatel s chrtů typu sloughi

Kansu – chrt z čínských provincií Kansu a Šensi, ovlivněn greyhoundem, kvůli zlepšení rychlosti

Keeper's dog – produkt křížení mastifa a chrtů (greyhounds), křížením s chrtem mělo dodat mastifům na rychlosti při lovu jelenů, medvědů apod.

Kindiga – chrtovitý pes trpasličích černošských kmenů ze střední Tanzanie

Kirgizský chrt (taigan) – lokální ráz tazyho v centrální Asii, používán k lovu zvěře

Khufu – pochází z Afriky, dnes již vyhynulý, malý lovecký pes, později společenský

Koochi – chrt typu sloughi, nazýván též jako Afghan-Sloughi – chrt typu sloughi pocházející z afghánského území

Kardofánský chrt – forma vzniklá promíšením orientálních chrtů s okcidentálními chrtů, využíván k pasení stád dobytka a k lovu zvěře

Krétský chrt – používán k lovu nejrůznější zvěře

Kurdský chrt – podobá se barzojovi, je méně osrstěn

Kuronský chrt – pochází z Pobaltí, území dnešního Lotyšska, použití ke štvanicím na velká zvířata

Kyperský chrt – lovecký pes typu faraonského chrtů

Lurcher - „pytlácký pes“, kříženci chrtů, využívali se k pytláckému lovu, ideálně měl mít 75 % chrtí krve a 25 % krve ovčáckých nebo jiných psů

Madeirský chrt – pochází z ostrova Madeira, podobný faraonskému chrtovi

Makedonský chrt – potomek orientálních chrtů, používali se k lovu společně s dravci

Mauretánský chrt – pochází ze severozápadní Afriky, používán k lovu antilop a gazel

Medi – pochází z Afghánistánu, kříženec saluki a kurdského chrta

Mudhol – chrtovitý pes z Indie

Nedji – pochází z Egypta, typ hladkosrsté saluki

Oska – jedna z lokálních forem azavažského chrta, pochází z oblasti mezi pohořím Adrar a řekou Niger

Phu-quoc – vyskytuje se vzácně, v jihovýchodní Asii, vyznačuje se ridgem (pruh opačně rostoucí srsti na hřbetě)

Pes Hotentotů – zřejmě jeden z nejpůvodnějších chrtovitých psů z jižní Afriky, chrt typu podenga

Pokutschen – kříženec chrta s těžším psem dogovitého původu, uplatňuje se při lovu divokých prasat, medvědů a vlků

Poligarský chrt – pochází z jižní Indie, někdy se zařazuje k chrtovitým psům a někdy k dogovitým

Powinda – náleží spíše k páriům, není o něm moc známo

Rampúrský chrt – pochází ze severní Indie

Ródský chrt – příbuzný krétského chrta, vyskytuje se na řeckém území, používá se k lovu zajíců a daňků

Senegalský chrt – jedna z lokálních forem chrta fulbe

Sloughi-azawakh – označení pro různé formy chrtů, kteří mají směsici znaků sloughi a azawakha, vyskytují se v oblastech Sahary

Súdánský chrt – pravděpodobně již vyhynulý, byl pokládán za spojovací článek mezi málo ušlechtilými podengy a elegantnějšími chrti

Šantungský chrt – produkt křížení původních čínských chrtovitých psů s chrti okcidentálními

Šilúcký chrt – využíván především lovecky, v Africe má několik lokálních variet – dinka, nuer a djur

Tasílský chrt – dnes již neexistuje, je znám pouze ze skalních kreseb v Alžírsku

Tazy – vytváří velké množství lokálních variet, z nichž jedna je perský chrt – saluki, jiná z variet je zřejmě potomkem ruského chrta – barzoje, vyskytuje se v Asii

Toba – pes jihoamerických Indiánů kmene Toba, pes typu podenga

Turecký chrt – Kurdský chrt pocházející z tureckého území

Ukrajinský chrt – pochází z Ukrajiny, podobný greyhoundovi

Vaghari – pochází z Indie, jedna z variet tazyho, používán k lovu zajíců, k lovu na levharta

Varjažský chrt – dnes již neexistuje, chrt Normanů, obyvatel Skandinávie

Zanzibarský chrt – pochází z ostrova u pobřeží Tanzanie, chrt typu původního faraonského chrta

4 Historický vývoj chrtů

Jak již bylo řečeno v úvodu, jedním z předků psa domácího byl i vlk. Vlk je stavbou těla klusák, není více specializovaný, např. na lov určité zvěře, pohyb atd. Mezi dnešními psovíty však najdeme i více přizpůsobené životu v konkrétních přírodních podmínkách, k rázu krajiny a tím i lovu určité zvěře, která tyto krajiny obývá. Jsou to například jihoamerický pes pralesní (*Speothos venaticus*), který je vyloženě neběžecký typ, plně přizpůsobený životu v lese a naopak například pes hřivnatý (*Chrysocyon brachyurus*) a vlček etiopský (*Simenia simensis*), kteří obývají stepní biotopy, kde skvěle využijí své dlouhé nohy, které jsou plně přizpůsobeny k rychlému běhu na krátké vzdálenosti (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

Roku 1900 švýcarský zoolog Conrad Keller uvažoval o tom, že předkem chrtů by mohl být vlček etiopský, a to proto, že jeho lebka mu připomínala lebku barzoje a zřejmě i pro jeho podobnou stavbu těla, určenou pro rychlý běh (Stuchlý, 2006). Toto však vyvrací Stuchlý a Císařovský (n. d.) ve své knize Chrti, kde píše, že specializované formy, což vlček etiopský je (viz. výše), nejsou schopny dát vzniknout něčemu novému. Z čehož vyplývá, že chrti nemohli vzniknout z vlčka etiopského, ani psa hřivnatého, ale z nějaké psovité šelmy, která nebyla specializovaná, ale byla plně přizpůsobivá (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Další tři teorie o původu chrtů uvádí Pokorná (2007) ve svém článku Původ a domestikace psa, kde mimo jiné píše, že prapředkem chrtů je považován *Canis familiaris leineri*, nebo-li pes mladší doby kamenné. První teorie říká, že chrti vznikli z šakala, stavba lebky je podobnější spíše šakalu, než vlku. Druhá teorie dává za předka chrtům stepního vlka, který loví kořist stejně jako chrti pomocí zraku. A třetí teorie praví, že chrti jsou potomci překříženého vlka stepního šakalem. O *Canis familiaris leineri* se také zmiňuje Brehm (1938 – 1941). Brehm (1938 – 1941) píše, že *Canis familiaris leineri* je nejstarší zástupce skupiny loveckých psů, kteří se dříve sjednocovali s chrty, a to skupina zvaná deerhound. *Canis familiaris leineri* byl údajně objeven v osadě z mladší doby kamenné na Überlingském jezeře badatelem Studerem, který ho také pojmenoval. Psi skupiny deerhound jsou zastoupeni dvěmi recentními rasami a to irským vlkodavem a skotským jelením psem. Tito psi se od chrtů liší tvarem lebky (Brehm, 1938 – 1941). Pozn. Dnes Mezinárodní kynologická federace uznává tato dvě plemena – irského vlkodava a skotského jeleního psa – jako chrty a řadí je do skupiny 10, sekce 2 – hrubosrstí chrti (třebaže o zařazení irského vlkodava mezi chrty by se dnes již dalo

polemizovat, jelikož jde o plemeno rekonstruované, které regeneroval v 19. století kapitán G. Graham. K tomu využil i další plemena jako skotského jeleního psa, německou dogu a mastifa, podle Brehma (1938 – 1941) to byla plemena deerhound, německá doga, barzoj a pyrenejský psi, čímž se chrtovitý charakter původního irského vlkodava přiblížil spíše dogovitým psům (Stuchlý, 2006)). Dále název deerhound není názvem skupiny těchto dvou ras, nýbrž názvem skotského jeleního psa v zemi jeho původu.

Chrti pocházejí z rozlehlých stepních, polopouštních a pouštních oblastí (druhotně se rozšířili i do jiných oblastí), kde se plně přizpůsobili lovu velmi rychlých zvířat, především gazel a antilop. Tělesná stavba se celkově musela odlehčit, končetiny se prodloužily, zvýšila se výkonnost srdce a plic. Toto vše je uzpůsobeno k vyvinutí maximální rychlosti, méně pak k vytrvalosti, která nebyla až tak důležitá, jako ona rychlost. Takto se postupně ze psa typu portugalský podengo stal elegantní a ušlechtilý pes typu faraonského chrtá (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Další chrtí specializací je orientace pomocí zraku, nikoli čichu, jako ostatní psovitě šelmy. Ve stepních oblastech, kde chrti žili, se čich otupil díky větrem zviřenému prachu a také stavba čenichu, který je dlouhý a úzký nedovoluje dobrému vývinu nosních skořep. Chrti mají tedy skvěle vyvinut zrak, pomocí něhož loví, ale čich je oslaben, u ostatních psů je tomu přesně naopak (Brehm, 1938 – 1941; Kholová, 1987; Stuchlý, 2006).

Kholová (1987) v knize Historie psího rodu píše, že kolébkou chrtů je Asie, do Evropy se dostali až později. Pocházejí z oblasti mezi ostrůvky Indonésie a pohořím střední Sahary, zasahují do střední Asie, Ruska a Evropy. Nejvýchodněji žije Phu-Quoc, který žije na ostrově stejného jména v Siamském zálivu v jihovýchodní Asii a byl popsán v roce 1891 (Kholová, 1987; Stuchlý a Císařovský, n. d.).

4.1 Vývojové linie chrtů

Zásadním kritériem pro určení vzájemných příbuzenských vztahů mezi jednotlivými plemeny chrtů je ušní boltec. Typ a tvar ucha můžeme rozdělit do tří kategorií: ucho vztyčené, které můžeme pozorovat například u faraonského psa, ucho dozadu složené, je odvozené od ucha vztyčeného a můžeme ho vidět například u greyhonda nebo vipeta a do třetice ucho zavěšené, které má například saluki. Z tohoto můžeme soudit, že chrti pocházejí ze dvou různých vývojových linií, které nejsou vývojově zpřízněny. Tyto dvě linie jsou zcela nezávislé a mají zeměpisně velice vzdálená vývojová centra jejich vzniku. Jedna z linií má centrum

vzniku v jihozápadní Evropě a druhá linie má vývojové centrum v centrální Asii. Je velmi obtížné určit, které z těchto center je starší, původnější, ale s jistotou můžeme říci, že z nich vzešly dvě zcela samostatné vývojové linie – okcidentální (jihozápadní Evropa) a orientální (centrální Asie). Vzájemně se obě linie z časového i zeměpisného hlediska mohly setkat, a také se setkaly, druhotně se spojily a daly vzniknout novému svébytnému plemeni – ruskému chrtu – barzojovi. (Stuchlý, 2006; Stuchlý a Císařovský, n. d.) Proto také někdy bývá problém se zařazením barzoje do jedné či druhé vývojové linie, podle Stuchlého (2006) by se měl však radit mezi chrtů okcidentálního původu. Někdy také bývá uváděna ještě linie mediteránní, která zahrnuje chrtů pocházející ze Středomoří (faraonského psa a sicilského chrtu), ale i tyto chrti patří do linie okcidentální.

4.1.1 Linie okcidentální

Okcidentální chrti mají vývojové centrum v jihozápadní Evropě, odtud se postupně šířili do Afriky, Egypta, Středozeří, jižní Evropy a dále na sever, což mělo také nemalý vliv na jejich exteriér (mapa šíření okcidentálních chrtů viz. příloha obr. 1) (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Někdy se označují jako linie západní. Okcidentální chrti jsou potomky primitivních evropských psů (Stuchlý, 2006). Nejbližší předpokládaný předek je portugalský podengo. Svým vzhledem nezapře podobnost se špicí a pinčí. Jeho několik velikostních rázů, typů osrstění a stavbou těla, která je jasným důkazem nesespecializovanosti, dává předpoklad vzniku dalším specializovaným plemenům (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

Při přechodu chrtů z jihu na sever se vlivem odlišných přírodních podmínek některé znaky musely přizpůsobit (např. kvůli nadměrné ztrátě tepla atd.). Proto i dnes odlišujeme podle vzhledu chrtů z jihu a chrtů ze severu. Nejvíce nápadně se změnil ušní boltec. Afričtí chrti mají ušní boltec větší a ucho je tenčí (například oproti portugalskému podengovi), a to pro lepší termoregulaci v teplých oblastech (tento jev můžeme sledovat i například u lišek – tzv. Allenovo pravidlo). Oproti africkým chrtům mají chrti ze severu ušní boltec menší a vztyčené ucho se složilo vzad (greyhound, vipet), aby nedocházelo ke zbytečným ztrátám tepla.

Dalším adaptačním znakem je osrstění, které taktéž souvisí s teplotou obývaného území. Afričtí chrti mají krátkou srst a podsadu mají značně redukovanou. Chrti ze severu mají osrstění delší a s podsadou a nejlepší osrstění je hrubosrsté, které nesaje tolik vodu jako

dlouhé osrstění. Hrubosrsté osrstění bylo v minulosti mnohem častější než dnes. Jako hrubosrstí se vyskytovali i greyhound, varjažský chrt, frízský chrt a vipet, dnes již existují pouze ve formě krátkosrsté (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

4.1.2 Linie orientální

Orientalní chrti mají vývojové centrum ve střední Asii a odtud se šířili různými směry, na západ, do východní Evropy, přes Arabský poloostrov do severní Afriky a odtud na jih (mapa šíření orientálních chrtů viz. příloha obr. 2) (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Někdy se označují jako linie východní. Orientalní chrti jsou odvozeni od psů dogovitých a předpokládá se, že se mohli vyvinout i z honičů. Dogovíti psi typu mastifa byli na severu, kde je lesnatá krajina, užívání k lovu např. losů, prasat, vlků atd., ale tito mohutní psi už nebyli tak rychlí, a tak se křížili s chrti, od kterých získali na rychlosti (Stuchlý, 2006; Stuchlý a Císařovský, n. d.). Na počátku vývojové linie orientálních chrtů bylo pravděpodobně přírodní plemeno tibetský honič. Orientalní chrti se liší od chrtů okcidentálních především ušním boltcem, který je u orientálních chrtů zavěšené (tento znak je nepůvodní, souvisí s domestikací) (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Brehm (1938 – 1941) píše, že egyptští chrti, jejichž potomci žijí v Africe, se liší od evropských chrtů (nejsou společného původu) vzpřímeným uchem a mopsličím ocasem.

4.2 Historický vývoj vipeta

Vipet je plemeno poměrně mladé, které vzniklo až v 19. století. Podle Aldertona (1993) to bylo kolem roku 1800 ve Velké Británii, ale jak uvádí Císařovský (1995) v dnešní podobě to bylo až ve druhé polovině 19. století. Toto plemeno bylo záměrně šlechtěno pro rychlý běh na krátké vzdálenosti, jak uvádí Vickerstaff (2002), a jeho cílem měla být zmenšenina greyhounda. Toho mělo být docíleno křížením greyhoundů s teriéorskými plemeny. Výsledkem mělo být sportovní plemeno, které by nahradilo na drahách větší a náročnější greyhoundy (Kholová, 1987; Kňákal a Trojan, 1990; Císařovský, 1995; Císařovský, 1997; Stall, 2005; Stuchlý a Císařovský, n. d.). Stuchlý a Císařovský (n. d.) uvádějí, jako nejpravděpodobnější teriéry křížené s greyhoundy, staroanglického černo – tříslově zbarveného teriéra, manchesterského teriéra, i velšteriera, ale také staroanglického bíle zbarveného teriéra. Dále uvádějí některá teriéorská plemena, která mohla mít také podíl na vzniku vipeta, a to foxteriér, irský teriér a bedlington teriér. Kholová (1987) ve své knize

Historie psího rodu píše, že mezi předky vipetů můžeme hledat teriérská plemena od foxhoundů až k manchesterským teriérům. S dalšími teriéry se Kholová (1987) shoduje se Stuchlým a Císařovským (n. d.), pouze k nim ještě přidává velšteriéra. Pravděpodobně v době vzniku vipeta nebylo mezi teriéry jasno a tak je nemůžeme brát jako plemeno v dnešním slova smyslu, ale spíše jako předchůdce nebo rané formy těchto plemen (Císařovský, 1995; Stuchlý a Císařovský, n. d.). Stejně tak nelze s určitostí říci, že onen greyhound, který byl křížen s teriéry, byl opravdu greyhound. Některé prameny uvádějí, že s teriéry mohl být křížen i italský chrtík, nikoli greyhound (Kholová, 1987; Alderton, 1993; Vickerstaff, 2002; Stuchlý a Císařovský, n. d.). K tomuto křížení italských chrtíků s teriéry mělo dojít v druhé polovině 18. století (Stuchlý, 2006). Tento italský chrtík ovšem nemusel být vůbec italským chrtíkem, ale mohl to být pouze malý greyhound, jelikož v dané době měl greyhound značné rozpětí kohoutkové výšky, stejně tak jako typu osrstění (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Z tohoto důvodu také nemůžeme malé chrty, vyobrazené na obrazech z 5. století při lovu s Kelty, označit za vipeta, i když mu je nápadně podobný. Nelze ani tvrdit, že to je přímý předek, jelikož pochází z evropského kontinentu. Můžeme to ale pokládat za důkaz existence i malých chrtů, z kterých se vyvinuli opravdoví předci vipetů. Menším příslušníkem potomků keltských chrtů je pokládán i malý greyhound, a tím je greyhound zařazen mezi předky vipetů (Stuchlý, 2006).

Když se vrátíme ke křížení greyhoundů a italských chrtíků s teriéry, Kholová (1987) k tomu uvádí, že to nebylo křížení v pravém slova smyslu, ale jen zušlechtování, protože vipeti jsou znázorněni již na antických plastikách. Ale opět se dostáváme k otázce, zda to byl opravdu vipet, nebo jen malý keltský chrt – prapředek vipetů. Stuchlý (2006) poukazuje na existenci hrubosrstého rázu vipetů (obdoba hrubosrstého greyhounda a španělského galga), což by svědčilo o původnosti vipeta. Dále také uvádí, že hrubá srst může být dědictví po teriérech, se kterými ovšem nebyli kříženi greyhoundi, ale šlo pouze o přilítí krve již existujícího plemene. O možnosti pouhého upevnění typu menšího chrta se zmiňuje i Císařovský (1995). Tento malý chrt byl zmiňován v literatuře o 200 let dříve, než mělo dojít ke křížení a byl nazýván whappet nebo wappet (Císařovský, 1995).

Důkazem, že předci vipeta jsou greyhoundi, mohou být i některé jejich společné znaky. S greyhoundem mají vipeti podobnou stavbu těla, stejně jako typ osrstění (i to, že se v minulosti vyskytovali drsnosrstí greyhoundi i vipeti), ale také stejná škála zbarvení srsti (Kňákal a Trojan, 1990). Stuchlý a Císařovský (n. d.) uvádějí, že od starších větších předků

(kteří byli společně s greyhoundy) mají sklon k přerůstání. Udržení kohoutkové výšky vipetů, která je uvedena ve standardu, je jedním z největších problémů v chovu vipetů.

5 Chov vipeta v historii a současnosti

5.1 Uznání vipeta jako svébytné plemeno

Vipet byl považován za tzv. „greyhonda chudých“, protože příslušníci nemajestátných vrstev anglické společnosti neměli možnost vlastnit greyhoundy, a tak si pořizovali menší a méně náročnější, přesto však podobné psy – vipety (Stuchlý, 2006). O oficiální uznání vipeta jako svébytného plemene v jeho domovině se zasloužily až chrtí dostihy (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

Podle Kholové (1987) se vipeti poprvé na závodní dráze objevili v roce 1876, podle Císařovského (1997) to bylo až v roce 1894, ale v Anglii nikoli jako závodník, ale pouze jako návnada pro greyhoundy. Na kontinentě byl v tomto roce již stavěn do závodů jako závodník a to za umělou návnadou.

Poprvé byli vipeti předvedeni jako svébytné plemeno na výstavě v Anglii v roce 1891, ale ne pod názvem vipet, ale jako Snap Dog (Císařovský, 1995; Císařovský, 1997; Stuchlý, 2006; Stuchlý a Císařovský, n. d.). České zdroje uvádějí uznání vipeta v roce 1895 anglickým Kennel Clubem, ale Walsh a Lowe (1984) stejně jako Vickerstaff (2002) uvádějí rok uznání o pět let dříve, tedy roku 1890, 17 let po svém vzniku v roce 1873. V roce 1899 byl vytvořen britský Whippet Club, který se stal nejstarším a nejvíce prestižním z chovatelských klubů v Anglii a také jedním z prvních klubů, zaměřených na konkrétní plemeno na světě (Walsh a Lowe, 1984, Vickerstaff, 2002). Stuchlý (2006) uvádí, že do USA a na evropskou pevninu se vipeti dostali až v roce 1900, což se neshoduje s tvrzením Císařovského (1997), který uvádí, že na kontinentě se s vipety závodilo již v roce 1894. Vickerstaff (2002) uvádí, že první registrace vipeta v Americe byla provedena v roce 1888.

5.2 Název plemene

Podle Oxford English Dictionary bylo v roce 1610 poprvé v tisku užito slovo „vipet“ (Walsh a Lowe, 1984). Podle Císařovského (1995) se v literatuře zmiňuje slovo „whappet“ nebo „wappet“ o 200 let dříve, než mělo dojít ke křížení greyhoundů s teriéry (což by odpovídalo na počátek 17. století), a mělo označovat chrtu menšího vzrůstu. Bunyan (2005) tvrdí, že název „vipet“ byl zmíněn již roku 1550, ale až v roce 1841 označoval psa, křížence greyhonda a tehdejšího španěla.

Když byl vipet poprvé předveden v roce 1891, bylo to pod názvem Snap Dog. Snap Dog v překladu znamená „pes k chytání“, což má vysvětlení, že byl používán jako lovecký pes. Může to mít ale i jiné vysvětlení a to, že vipeti byli používáni jako živá návnada na dráze pro greyhoundy (při terénních dostizích byl jako návnada používán živý zajíc), tedy Snap Dog – „to, co se chytá“ (Stuchlý a Císařovský, n. d.). Pojmenování Snap Dog se zřejmě užívá i dnes, a to v některých severních okresech Anglie (Walsh a Lowe, 1984).

Kdy bylo poprvé oficiálně užito slovo „vipet“ je neznámo, ale standard tohoto plemene, který je z roku 1987, již udává toto pojmenování jako oficiální název. V knize Historie psiho rodu, kterou napsala Kholová (1987) se dočteme, že slovo „vipet“ (anglicky whippet) je složené ze dvou slov, a to „whip“, což znamená nejen bič, ale také psovod a to dokonce vrchní, a ze slova „pet“, které v překladu znamená mazlíček. Whippet je tedy v překladu „psovodův mazánek“.

5.3 Chov vipeta ve své domovině

Vipet byl vyšlechtěn na severo – východě Anglie pro speciální dostihy, zvané Snap Dog Coursing (Vickerstaff, 2002). Walsh a Lowe (1984) ve své knize píše, že vipet je v podstatě lokální plemeno a především na severu Anglie je vysoce ceněno. Vipeti jsou zde chováni s respektem a dostihoví psi jsou vysoce ceněni pro jejich schopnosti na dráze.

Mezi první významné chovatele vipetů v Anglii patří Albert Lamotte, který je zakladatelem chovatelské stanice Shirley, a Bottomleyovi, kteří vlastnili chovatelskou stanici Manorley (Walsh a Lowe, 1984, Bunyan, 2003). Vickerstaff (2002) uvádí Lamotteho jako vlastníka CHS Manorley a Bottomleyovi jako vlastníky CHS Shirley. Tedy opačně než uvádí Bunyan (2003). Bunyan (2003) uvádí kromě zmíněných ještě jednu chovatelskou stanici, a to Watford v majetku chovatele Lewise Renwicka a ve 20. letech CHS Willes chovatele Willie Beara, který byl údajně největším chovatelem své doby.

Během druhé světové války chov vipetů stagnoval a až v roce 1947 stouply počty zapsaných štěňat. Toho roku bylo zapsáno 700 štěňat a rozhodně to není konečné číslo, jelikož ve Velké Británii nemusejí být všechna štěňata zapsána, tak jako u nás nebo v Německu, kde je každé narozené štěně zapsáno do plemenné knihy. Britští chovatelé zapisují jen ta štěňata, která chtějí dále využívat v chovu nebo na výstavách nebo si jich zvlášť cení. Znamená to, že asi jen jedna třetina všech narozených štěňat vipetů ve Velké Británii je zaregistrováno. V roce 1960 přesáhly počty registrovaných štěňat 2000 a vipet se dostal do první dvacítky

nejoblíbenějších plemen. Dnes se počty zapsaných štěňat pohybují kolem 1600 za rok, přičemž počet opravdu narozených štěňat se pohybuje kolem 4000 ročně. Nikde není vipet tak populární jako ve své vlasti. Jedním z prvních a nejvýznamnějších poválečných chovatelů byl Stanley Wilkin, CHS Tiptree. Svůj chov založil roku 1930 a vliv jeho psů zasahoval do všech částí světa po následující desetiletí. Jeho vipeti, kteří byli trochu větší, ale s krásnými hlavami byli velmi ceněni v USA, Africe, Indii, Holandsku, Portugalsku a Norsku. Na vipetech S. Wilkinse postavili své chovy významní chovatelé vipetů Dorrit McKay (CHS Laguna), C. H. Douglas – Todd (CHS Windgedfoot), Evansovi (CHS Sapperley) a Fred Jones (CHS Allways). Z CHS Laguna paní D. McKayové vzešli významní vipeti v oblasti výstav, coursingu a dostihů. Šampion z této chovatelské stanice Laguna Ligonier a jeho synové měli velký vliv na plemeno nejen ve své domovině, ale i v USA a ve Skandinávii. V 70. letech dosáhli vipeti nejvyšší kvality. Chovatelé, kteří měli významný vliv na chov, byli Anne Knight (CHS Dondelayo) a Meakinovi (CHS Oakbark), jejichž vipeti ovlivnili celosvětově mnoho chovatelských stanic (Bunyan, 2003).

5.4 Dlouhosrstý vipet

Dlouhosrstý vipet je pravděpodobně produktem možného křížení předků vipetů s jinými plemeny. Kolem 20. století se v USA objevila dvě dlouhosrstá plemena chrtů odvozena od vipeta. Jedním z plemen je silken windsprite, v češtině zvaný jako dlouhosrstý vipet a druhým plemenem je silken windhound, v češtině zvaný jako silky chrt nebo také hedvábný chrt (Stuchlý, 2006). Mezi těmito dvěma plemeny jsou značné rozdíly, přesto se někteří chybně domnívají, že to je jedno a to samé plemeno.

5.4.1 Silken windsprite

Dlouhosrstá varianta vipeta se pravděpodobně objevila jako vedlejší produkt křížení vipeta s anglickými loveckými španěly. Již na konci 19. století byli tito dlouhosrstí vipeti vzácní, přestože předtím se objevovali všude. Přednost dostali vipeti krátkosrstí, jelikož krátká srst lépe odhaluje profil psa a tak standard uvádí jako jedinou akceptovatelnou srst krátkou (Klub chovatelů chrtů, 2013).

Dlouhosrsté štěně, které později dalo základ novodobému dlouhosrstému vipetovi, se údajně narodilo rodičům se standardní krátkou srstí. Chovatel se tohoto štěněte chtěl pro jeho dlouhou srst zbavit, ale koupil ho Waltr Wheeler, který si následně pořídil další psy z této i

jiných pokrevních linií a založil chov, ze kterého vzešel novodobý dlouhosrstý vipet (Klub chovatelů chrtů, 2013). Stuchlý (2006) ovšem uvádí, že W. Wheeler byl chovatelem krátkosrstých vipetů a jemu samotnému se ve vrhu dvou krátkosrstých rodičů narodilo dlouhosrsté štěně. Mnozí se domnívali, že je Wheeler záměrně křížil s šeltií, což ale nebylo dokázáno a sám Wheeler to popírá. Německý Silken windsprite club (2013) ale toto křížení s šeltií nevyvrací a dokonce uvádí, že v důsledku křížení se může u dlouhosrstých vipetů vyskytnout onemocnění CEA (collie eye abnormalie).

W. Wheeler začal s chovem roku 1957 v USA a v roce 1981 je poprvé ukázal veřejnosti ve speciálním časopise o vipetech. Rok po té byla založena Asociace dlouhosrstých vipetů (LWA) a roku 1986 byl přijat standard dlouhosrstého vipeta od W. Wheelera (Klub chovatelů chrtů, 2013).

Do Evropy se dlouhosrstý vipet dostal na konci minulého tisíciletí a do konce roku 2002 bylo v Evropě registrováno 18 jedinců, v současné době to je přibližně 70 jedinců tohoto plemene (CHS Beami Šahrak, 2013). Do České republiky byla roku 2002 dovezena první fena dlouhosrstého vipeta Golden Nugget's Butterfly. V lednu 2003 byl ČMKU schválen chov a plemeno zařazeno do Klubu chovatelů chrtů. Ke konci roku 2004 bylo v ČR zapsáno 7 jedinců. Česká republika je 4. zemí, kde se dlouhosrstý vipet začal chovat, dalšími zeměmi jsou Francie, Švýcarsko a Německo (Klub Chovatelů Chrtů, 2013).

5.4.2 Silken windhound

Silky chrt nebo také hedvábný chrt je produktem křížení barzojů a dlouhosrstých vipetů (Silken windsprite). Výsledkem křížení měl být pes střední velikosti, který je méně náročný než barzoj, ale vypadající jako barzoj. Do chovu tohoto plemene se dala chovatelka barzojů F. Stullová z Texasu, která asi 10 let křížila vipety z chovu W. Wheelera s barzoji a dosáhla tak plemene připomínajícího malého barzoje (kohoutková výška je kolem 60 cm, tedy je vyšší než vipet). První vrh hedvábných chrtů se narodil roku 1987 chovatelce F. Stullové (CHS Kristull silken windhounds, 2013; Stuchlý, 2006).

V České republice je toto plemeno téměř neznámé a pravděpodobně se zde ještě ani nechová, i když první fenka byla již do ČR dovezena a to v roce 2011 Jaina Silkendream (CHS Z Vetraku, 2013).

5.5 Historie vipeta v České republice

O historii vipetů v České republice se nedočteme v žádné literatuře, a proto jsem se musela obrátit na samotné chovatele tohoto plemene. Nejvíce informací mi poskytla Ing. Veronika Kučerová-Chrpová (CHS Z Úplňku), která také publikovala svůj článek o vipetech v časopisu *Pes přítel člověka* 7/2009, kde mimo jiné uvádí i historii vipetů v České republice.

Historii vipetů bohužel nemůžeme dopátrat od samého počátku, jelikož se plemenné knihy z počátků nedochovaly vinou povodní a organizačních změn po Sametové revoluci. První import do České republiky proto neznáme.

První písemně podložená informace o plemeni vipet je z roku 1976. V 70. letech daly základ chovu u nás a na Slovensku dvě chovatelské stanice, a to chovatelská stanice „Z Neuštejna“ (MUDr. Pacltová) a „Full Moon“ (MVDr. Palounek), po několika letech následovaly chovatelské stanice „Dandelion“ (p. Pavlík) a „Z Olomouckých rovin“ (Dr. Pomkla). Byli k nám importováni velmi významní jedinci, kteří byli potomky vipetů z významných chovatelských stanic v Anglii „Courthill“ a „Oakbark“, které fungují dodnes. Další importy byly z Německa, Rakouska a Švédska. V roce 1980 byla dovezena fena z Nizozemí, která založila spojením s linií „Full Moon“ linii pokračující dodnes chovatelskou stanicí „Z Úplňku“.

5.6 Současný chov vipeta v České republice

V současné době stále přibývá chovatelek stanic, které se zabývají chovem vipetů. U vipetů můžeme vidět patrné rozdíly mezi liniemi dostihovými a liniemi výstavními. Vipeti z dotihových linií mají méně elegantní hlavu, zád' a koleno jsou jinak úhlené, hrudník je méně hluboký, ale je dostatečně prostorný. Na rozdíl od výstavních vipetů je vyšší váha u dostihových handicapem (Kučerová-Chrpová, 2009). Samozřejmě se tyto linie můžou navzájem „křížit“, a tak štěně může mít mezi svými předky jedince jak z výstavní, tak i z dostihové linie. Není ale žádnou výjimkou, když ve výstavním kruhu vidíme jedince z dostihové linie a naopak jedince, kteří se pravidelně zúčastňují výstav, můžeme vidět i na dostihovém oválu. Každým rokem se také vyhlašuje soutěž „Krása a výkon“, kde vyhrává jedinec, který je nejlepší ve výstavním kruhu, ale zároveň vyniká i na dostihovém oválu.

V České republice je mnoho chovatelů, kteří využívají i zahraniční krve a jezdí své feny krýt za hranice. Zahraniční otcové českých vrhů jsou nejčastěji z těchto zemí: Francie,

Německo, Holandsko, Belgie, Rakousko, Polsko, Anglie a Slovensko. A naopak jezdí majitelé zahraničních fen krýt do České republiky českými psy.

V České republice je i mnoho importovaných jedinců z ciziny, ale i některá štěňata odchovaná v České republice jsou exportována do zahraničí.

V roce 2010 bylo v České republice narozeno 217 štěňat, v roce 2011 to bylo 175 štěňat vipetů. Oproti minulým rokům to je vzestup, např. v roce 2005 se narodilo 102 štěňat, v roce 2000 jen 83 štěňat (ČMKU, 2013).

5.6.1 Chovatelské stanice vipetů

V příloze uvádím 74 chovatelských stanic vipetů. Některé stanice jsou již neaktivní, ale určitě si zaslouží být zmíněny a mnohé se stále ještě objevují ve jménech vipetů na výstavách či dostihových dráhách.

V tabulce je vždy uveden název chovatelské stanice, jméno majitele, datum prvního vrhu a počet odchovaných štěňat k 1.3.2013.

5.6.2 Chovatelské kluby

V České republice fungují tři chovatelské kluby, které zastřešují plemeno vipet: Klub Chovatelů Chrtů, pod který spadají všechna plemena chrtů, Klub Chovatelů Chrtů Anglických Dostihových Plemen, který zastřešuje plemena vipet a greyhound, a Whippet Klub, zastřešující pouze vipety.

5.6.2.1 Klub Chovatelů Chrtů (KCHCH)

V roce 1926 byl založen klub pro chov chrtů, který se zaměřoval především na dostihový sport. Chov chrtů a dostihový sport byl ale narušen 2. světovou válkou a proto se až po válce, roku 1951, klub obnovil a dostal název Klub Chovatelů Chrtů. Zpočátku byli v klubu zastoupeni jen příslušníci dvou plemen – greyhonda a barzoje, v 60. letech se činnost klubu zintenzivnila.

Předsedou Klubu Chovatelů Chrtů je Vladimír Panuška (Klub Chovatelů Chrtů, 2013).

5.6.2.2 Klub Chovatelů Chrtů Anglických Dostihových Plemen (KCHCHADP)

Klub byl založen roku 1991 a zastřešuje plemena greyhound a vipet. Předsedou klubu je v současné době paní Hana Jandlová-Bierhanslová (Klub Chovatelů Chrtů Anglických

Dostihových Plemen, 2013).

5.6.2.3 Whippet Klub

Whippet Klub byl založen stejně jako KCHCHADP v roce 1991. Zastřešuje pouze plemeno vipet a předsedou klubu je Ivo Widziolek, který klub vede od samého počátku (Whippet Klub, 2013).

6 Charakteristika plemene

6.1 Plemenný standard vipeta

Současný FCI standard vipeta byl schválen 14. 5. 2007 a má číslo 162. Od předchozího standardu, z roku 1987, se příliš neliší, jen jsou některé údaje přesněji popsány.

Standard FCI uvádí tyto informace:

Země původu: Velká Británie

Využití: dostihový pes

Klasifikace FCI: skupina 10 – chrti, sekce 3 – krátkosrstí chrti, bez pracovních zkoušek.

Celkový vzhled: vyvážená kombinace osvalení a síly s elegancí a ladností linií. Stavěn pro rychlost a výkon. Je třeba se vyvarovat jakékoliv formy přehánění.

Chování a temperament: ideální společník. Vysoce přizpůsobivý v domácím a sportovním prostředí. Jemný, přítulný, vyrovnaný.

Alderton (1993) doplňuje, že vipet je nejen přítulný, ale také velmi živý. Stuchlý a Císařovský doplňuje povahu vipeta o něžnost a laskavost.

Hlava:

Lebeční partie: *Mozkovna* - dlouhá a suchá, ploché temeno, zužuje se směrem k tlamě, poměrně široká mezi očima. *Stop* – mírný.

Lebka má být mezi očima širší než v čenichové partii, hlava je dlouhá a úzká, stop lehký a malý (Císařovský, 1997).

Obličejová partie: *Nosní houba* - černá; u modrých psů namodralá barva, u játrově zbarvených psů nos stejné barvy, u jedinců barvy isabela, krémové nebo jiných světlých barev jakákoliv barva kromě růžové. Jen u bílých nebo strakatých psů je přípustný i "motýlí" čenich, ale nikoliv zcela depigmentovaný. *Čelisti a zuby* – čelisti silné, mohutné, dobře

modelované, s dokonalým nůžkovým skusem, tj. horní řezáky těsně překrývají dolní řezáky a jsou posazeny v čelistech kolmo. *Oči* – oválné, jasné, výraz je velmi pozorný. *Uši* – růžicové, malé, tvořené jemnou kůží.

Výraz vipeta má být nejen velmi pozorný, ale také živý a čilý (Císařovský, 1997, Stuchlý a Císařovský, n. d.). Oči mají být poměrně velké a tmavé barvy. Žlutě nebo světle zbarvené jsou přípustně pouze u modře a hnědě zbarvených jedinců (Stuchlý, 2006). Uši jsou dozadu složené (Císařovský, 1997).

Krk: dlouhý, svalnatý, elegantně klenutý.

Trup:

Hřbetní linie: tvoří v bedrech půvabný oblouk, ale nikoliv vyhrbení.

Hřbet: široký, dobře osvalený, pevný, spíše delší.

Bedra: vzbuzují dojem mohutnosti a síly.

Bedra mají být dobře osvalená a klenutá, ne však přehnaně (Císařovský, 1995). Bedra nesmějí být vyhrbená (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

Hrudník: velice hluboký, poskytující velký prostor pro srdce, hluboký hrudní koš, dobře modelovaný. Žebra dobře klenutá a dobře osvalená u hřbetu.

Břicho: s výrazným vtažením.

Délka trupu je stejná, nebo o něco málo vyšší než kohoutková výška, rámec je tedy čtvercový, nebo krátce obdélníkový (Stuchlý, 2006).

Ocas: bez praporce. Dlouhý, zužující se, v pohybu nesen v lehkém oblouku, ale nezvedá se nad úroveň hřbetu.

Ocas má být krytý krátkou srstí (Císařovský, 1997).

Končetiny:

Hrudní končetiny: hrudní končetiny rovné a svislé, přední fronta ne příliš široká. *Plece* – šikmé a osvalené. Lopatky dosahují až k vrcholu páteře, kde se zřetelně rýsují. *Lokty* – dobře postavené pod tělem. *Nadprstí* – silná, lehce pružící.

Hrudní končetiny jsou dobře osvalené, mají silná zápěstí a lokty přiléhající k tělu (Císařovský, 1995).

Pánevní končetiny: silné. V postoji pes pokrývá velký prostor. *Stehna* – široká. *Kolena* – dobře zaúhlená. *Lýtka* – dobře vyvinutá. *Hlezna* – nízko posazená.

V postoji vipet zabírá „hodně půdy“, Stuchlý a Císařovský (n. d.) píší, že „působí dojmem, že vzdor své velikosti je nadán velkou silou“.

Tlapy: velmi jasně prokreslené, prsty tlapek jsou od sebe dobře oddělené, klouby dobře klenuté; silné a pevné polštářky.

Tlapy jsou poměrné k tělu (Císařovský, 1995). Tlapky hrudních končetin jsou okrouhlé (kočičí), tlapky pánevních končetin jsou oválného tvaru (zaječí) (Stuchlý, 2006).

Chody a pohyb: dokonale volný pohyb. Z profilu je viditelný dlouhý přirozený krok, hřbetní linie je pevná. Hrudní končetiny mají dobrý předkrok, nízko nad zemí, pánevní končetiny se dobře podsouvají pod trup, což umožňuje vydatný posun. Pohyb celkově nesmí být toporný ani s vysokou akcí končetin, krátký ani drobný. Správný pohyb při pohledu zepředu i zezadu.

Chůze je hrdá, pohyby ladné, svalstvo dokonale vyvinuté, ale ne přehnané. Přesvalení je velmi nežádoucí (Stuchlý, 2006).

Osrstění:

Srst: jemná, krátká, s uzavřenou texturou.

Srst by měla být co nejhustší (Císařovský, 1997).

Barva: všechny barvy nebo kombinace barev.

Barva srsti u vipetů není považována za důležitou (Alderton, 1993).

Velikost:

Výška v kohoutku: psi: 47 – 51 cm (18 1/2 – 20"); feny: 44 – 47 cm (17 1/2 - 18 1/2").

Vipeti, kteří mají vyšší kohoutkovou výšku, než je uvedena, nemohou získat chovnost, dostihů se ale zúčastňovat mohou (běhají ve své vlastní kategorii – sprinteři) (Stuchlý, 2006).

Vady: každá odchylka od výše jmenovaných bodů se musí posuzovat jako vada, jejíž hodnocení musí být v přesném poměru k jejímu stupni závažnosti a k jejímu vlivu na celkový zdravotní stav a pohodu psa.

Výrazující vady: agresivita nebo bázlivost. Jedinci vykazující fyzické nebo povahové abnormality musí být diskvalifikováni.

Poznámka: psi musí vykazovat dvě viditelně normálně vyvinutá varlata, zcela sestouplá v šourku.

6.2 Pohyb

Aerodynamická stavba a štíhlé tělo vipeta ukazují na to, že rychlý pohyb je jedna z nejvýznamnějších vlastností nejen vipetů, ale celé skupiny chrtů. Vipet patří k nejrychlejším suchozemským savcům světa a dosahuje rychlosti až 56,5 km/h. Nejrychlejší měřený čas na chrtích dostizích dosahoval 30,6 vteřin na vzdálenost 480 metrů. Mezi chrty je nejrychlejší pouze greyhound, ale pokud porovnáme jeho velikost a zrychlení, vipet snadno překoná i greyhouna.

Vipet musí mít příležitost k volnému pohybu. Neznamená to ale, že potřebují denně uběhnout několik desítek kilometrů nebo několikahodinové procházky. Vipet není vytrvalostní běžec na dlouhé vzdálenosti, proto uvítá kratší sportovní využití, kdy vyčerpá energii rychlými sprinty. Ideální pro vipety je aport míčku, frisbee nebo krátké sprinty mezi dvěma lidmi. Dobré je také hra s ostatními psy, nejlépe sobě rovnými – vipety. Při honičce s ostatními vipety svou energii dostatečně uvolní (Bunyan, 2003).

6.3 Povaha a temperament

Vipeti jsou velice přátelští psi jak k lidem, tak i k ostatním psům. Jsou vhodné i jako společníci k dětem, které mají velmi rádi a rádi si s nimi hrají. Vipeti zkrátka milují společnost a je jedno, zda to je lidská společnost či zvířecí (Vickerstaff, 2002). Vipet může být k cizím lidem nedůvěřivý a plachý, ale ke „svým“ lidem je vždy milý a přátelský (Císařovský, 1997). Je průměrně inteligentní a velice citlivý (už jen zvýšený hlas je pro něj více než trestem) (Stall, 2005).

Co se týče temperamentu, vipeti jsou velmi temperamentní, Stuchlý a Císařovský (n. d.) ve své knize Chrti uvádějí, že jsou temperamentnější než většina ostatních chrtů. Třebaže má v sobě krev teriérů a jeho temperament je vysoký, postrádá teriéřskou výbušnost. Vipet je ideální ovladatelný společník (Stuchlý, 2006).

Z předchozích slov bychom mohli usoudit, že vipeti jsou neustále v pohybu a celý den se nezastaví, ale opak je pravdou. Milují pohodlí a hodně času tráví spánkem a odpočinkem.

Vipet je tělem i duší sportovec. Jeho rychlost, hbitost a inteligence z něj dělají všestranného psa, vhodného pro různé psí sporty (Vickerstaff, 2002).

6.4 Anatomické a fyziologické odlišnosti chrtů

Již na první pohled je zřejmé, že se chrti odlišují od ostatních plemen psů ve své tělesné stavbě. Ale vzhledem k jejich rychlosti se odlišují od ostatních i fyziologickými vlastnostmi. Konkhe (1993) uvádí ve své knize fakta o funkci těla chrta v běhu. Následující údaje vycházejí z průměrně vyvinutého chrta o váze 30 kg na vrcholu své kariéry, jedná se o greyhouna. Energie – v prvních 7,5 sekundách závodu je metabolizován energetický kreatin a glykogen, jsou využívány zásoby ve svalech bez spotřeby kyslíku. Více jak polovinu celé energie spotřebuje chrt ve startovní fázi (do prvního ohybu oválné dostihové dráhy). Za celý závod spotřebuje chrt pouze 6% celého svého energetického potenciálu.

Zrychlení – v prvních třiceti metrů dosahuje greyhound maximálního zrychlení, a to na téměř 70 km/h, je tedy druhým nejrychlejším savcem (gepard po startu dosahuje rychlosti až 109km/h). Při závodech na 500 m může udržovat průměrnou rychlost 16,45 m/s, tak pak klesá na 14,6 m/s.

Srdce – v těle greyhouna cirkuluje asi 3,4 litrů krve. Srdce přečerpá asi 200 ml krve za minutu v klidu a až 1000 ml za minutu v prudkém cvalu. Při závodě přečerpá srdce greyhouna 3,4 litru krve 4 – 5x za 30 sekundu. Srdce greyhouna váží 1,18 – 1,73 % jeho celkové hmotnosti, pro srovnání to je u dostihového koně 1 – 1,3 %, u ostatních psů 0,77 % a u lidí 0,5 % z celkové tělesné hmotnosti.

Krevní objem – podíl objemu krve je u greyhouna o hmotnosti 30 kg 11,4 %. U dostihového koně tvoří krev 10,5 %, u člověka 9,5 % a u ostatních psů 7,2 % z celkové tělesné hmotnosti. Greyhound má tedy největší podíl objemu krve vzhledem ke své tělesné hmotnosti.

Zatížení předních končetin – při běhu jsou přední nohy chrta velmi namáhané, na rovince je na ně přenesena 2,26x váha celkové hmotnosti chrta, v naklopené zatáčce to je potom až 5x váha celkové hmotnosti (při 30 kg to je až 150 kg váhy na předních končetinách).

Dýchání – za 30 sekund dostihu se greyhound nadechne asi 50 – 90x a vdechne tak asi 60 – 90 litrů vzduchu, z čehož získá 1500 ml kyslíku, který se využívá pro metabolizaci energie v jeho svalech.

Krevní tlak – v klidu je krevní tlak v plicní tepně 7 mm rtuťového sloupce, v trysku se

zvýší na 40 mm. Během 30 sekund dostihu vyprodukuje kolem 100 000 Wattů zbytkové tepelné energie (což by stačilo k uvaření 600 ml vody za dvě minuty).

Regenerace po dostihu – zažívací funkce jsou obnoveny asi 30 minut po dostihu (chrt je schopný strávit jídlo), imunitní systém se obnoví 30 – 120 minut po trysku. Se zatížením na kosti a klouby se tělo chrta vyrovnává 7 – 10 dnů po dostihu.

Další zvláštnosti chrtů popisuje Kučerová-Chrpová (2009). V klidové fázi dochází k vynechání některých srdečních akcí, a to z důvodu ušetření energie, proto se může zdát, že chrt trpí aritmií, což by potvrdilo i EKG vyšetření. Při zátěži se srdeční akce zrychlí, je pravidelná a má správné parametry EKG.

U chrtů je zvláštní uzpůsobení Willisova cévního okruhu v mozku, které je podobné u gepardů. Při dýchání dochází jednak k výměně plynů a pak také k tepelné stabilizaci systému (především mozku) přes cévy. Vipeti jsou uzpůsobeni běhu na kratší vzdálenosti a proto, když běží delší dobu a na plno, zkolabují, důvodem je přehřátí mozku (Kučerová-Chrpová, 2009).

6.5 Zdraví

Vipet je jedním z mála plemen, které trpí ve velmi malém množství dědičných onemocnění a tyto jsou oproti jiným onemocněním spíše méně závažné. Existují různé dispozice, ale ty se vyskytují v zanedbatelném množství. Chov vipetů spojuje požadované znaky s celkovou funkčností (Bunyan, 2003). Protože se vipeti nešlechtí na barvu, přehlení ani přejemnění některých partií těla, jak píše ve svém článku o vipetech Kučerová-Chrpová (2009), jsou vipeti bez zdravotních komplikací a degenerací. Dále uvádí, že u některých linií se vyskytují poruchy štítné žlázy, ale ty ve většině případů souvisejí s nadměrnou zátěží a nejsou tak genetického základu. Jak mi sdělil jeden z chovatelů, vipeti jsou zdravé plemeno, které je selektováno výkonem.

V literatuře jsou nejčastěji zmiňované tyto nemoci: alopecie, epilepsie a kryptorchismus. Za zmínku určitě také stojí genetické onemocnění zvané „bully vipet“.

Další genetické nemoci i s procentickým zastoupením v populaci uvádí Bunyan (2003): onemocnění očí jako glaukom a progresivní retinální atrofie jsou vzácné a jejich četnost je 0,2 %, luxace čočky 0,6 %, katarakta ve vysokém věku 4 %, nádorová onemocnění nosu 0,2 %, anémie 0,2 %, zbývající rakovinová onemocnění 1 % a nedomykavost srdečních chlopní 2 %. O dysplazii kyčelního kloubu neexistují žádné záznamy!

Mnohem častější než genetická onemocnění jsou zranění, která si vipeti způsobí při rychlém běhu. Nejčastější je poranění tlapek, otlaky a natržení a rány na kůži. Četnost poranění kůže je 36 %, poranění prstů 22 %, olýsání srsti 12 %, fraktury 10 %, kožní nádory 9 % a podvrtnutí a natržení 8 %.

Vipet je dlouhověké plemeno. Existují i sedmnácti či osmnáctiletí, nejstaršímu bylo dokonce 22 let. Průměrný věk vipeta se pohybuje mezi 13 a 15 lety (Bunyan, 2003).

6.5.1 Alopecie

Alopecie je také známa jako syndrom lysých stehen, ale vypadávání chlupů se netýká jen stehen, ale může se objevit i na hlavě, těle, ale především na hrudníku a na končetinách. Příčin problémů s kůží a srstí je mnoho a k alopecii vipetů nejsou k dispozici žádné podložené poznatky. Jednou z příčin může být hormonální. Tímto onemocněním trpí jen málo vipetů (Vickerstaff, 2002; Bunyan, 2003,).

6.5.2 Epilepsie

Epilepsie je onemocnění, které postihuje všechna plemena psů a tedy i vipety, ovšem opět ve velmi malé míře. Je to křečovitý záchvat, který trvá jen minutu až dvě minuty a obvykle se objevuje, když je pes v klidu nebo spí, nikdy se neprojeví při aktivitě (Vickerstaff, 2002).

6.5.3 Kryptorchismus

Kryptorchismus je neúplné sestoupení jednoho nebo obou varlat do šourku. Varlata zůstávají v břišní dutině nebo v tříselném kanálu. Kryptorchismus vede k poruchám vývoje spermií a kryptorchidní psi nejsou zařazeni do chovu (Bunyan, 2003).

6.5.4 Bully vipet

Jako „bully vipet“ jsou označováni vipeti, kteří trpí genetickou poruchou, kdy se zdvojí osvalení vlivem mutace v genu pro myostatin (MSTN). Gen MSTN patří mezi geny transformující růstový faktor a kóduje protein myostatin. Myostatin reguluje počet myoblastů a tím řídí počet svalových vláken. Větší množství svalových vláken je produkováno tehdy, když funkční protein není přítomný.

Projevy této genetické mutace jsou následující:

Heterozygoté, tedy psi, kteří nesou ve svém genomu jednu mutaci, mají vyvinutější svaly a vyšší atletický potenciál oproti normálním vipetům. Homozygoté, psi, kteří ve svém genomu nesou dvě kopie této mutace, mají extrémně vyvinuté svalstvo a označují se jako „bully vipeti“.

U „bully vipetů“ se vyskytují časté svalové křeče a často mají předkus. Pro rychlostní soutěže jsou absolutně nepoužitelní. Přesto, přes všechny komplikace, se „bully vipeti“ dožívají normálního věku (Mosher et al., 2007).

7 Využití chrtů

Vipeti měli nezanedbatelný význam jako společníci a doprovod zemské šlechty. Velcí chrti, jako greyhoundi, sloužili především jako lovečtí psi, zatímco menší chrti žili v domech a byli vyobrazováni na mnohých dobových malbách ve společnosti urozených dam.

Vipeti neplnili jen úlohu společníků, ale původně byli chováni i jako lovci králíků. Stuchlý (2006) dokonce uvádí, že byli používáni i k hubení krys. Když byly štvanice na živé zvíře (kromě lišky) zakázány, změnil se i honící pes. V Anglii proto vznikl dostihový sport, v němž se ambice psů přesměrovaly na umělou kořist. (Bunyan, 2003).

7.1 Využití vipetů v současnosti

Vipeti jsou všestranně talentovaní a použitelní. Bunyan (2003) uvádí, jakých aktivit se vipeti celosvětově nejvíce účastní. Nejvíce se vipeti účastní výstav, 71 % populace, 69 % vipetů se účastní coursingů, 50 % obedienc, 35 % dostihů, 32 % agility, 18 % vipetů je využíváno jako terapeutičtí psi a 7 % se věnuje flyballu.

V České republice se vipeti nejvíce věnují výstavám, dostihům a coursingu. Mnoho vipetů také zastává roli pouze společníků a nevěnují se žádným aktivitám.

7.2 Dostihy chrtů

7.2.1 Počátky dostihového sportu

V roce 1835 byly v Anglii zakázány zápasy zvířat (souboje s býky, kouhoutí a psí zápasy), které do té doby byly jakousi kratochvílí chudých občanů. Po tomto zákazu hledali lidé náhradní zábavu, která by vyhovovala zákonům, ale zároveň přinesla stejné vzrušení a možnosti sázek, jako zápasy. Nakonec se lidé uchýlili k brutální formě coursingu, kdy byl do ohraničeného prostoru vpuštěn králík a sázelo se, který ze dvou vipetů jej usmrtí jako první. Když byl i tento sport zakázán, začali se dělníci na severu Anglie věnovat primitivní formě chrtích závodů (Císařovský, 1995; Bunyan, 2005).

Vipeti byli z počátku používáni jako návnada pro greyhoundy, později se vipeti stali závodníky a pronásledovali umělou návnadu. Poprvé se vipeti objevili na dráze v roce 1876 (Kholová, 1987; Císařovský, 1997). Umělou návnadu tady představovala zaječí nebo králíčí kůže, která byla vlečena speciálním tažným zařízením (Stuchlý a Císařovský, n. d.).

Při dostizích byli vipeti rozděleni do skupin podle hmotnosti (nad 23 liber, 23 – 18 liber, 18 – 12 liber a pod 11 liber). Dráhy byly travnaté nebo škvárové a délka dráhy se pohybovala mezi 140 – 200 yardů. Každý majitel vipeta si najímal „vypouštěče“, který měl za úkol vypustit vipeta na dráhu. „Vypouštěč“ stál na startovní čáře, držel vipeta za nátylek a ocas a po zaznění výstřelu ze startovní pistole „vypouštěč“ hodil psa vpřed, a to co nejdále mohl a doufal, že pes dopadne na nohy. Dobrý „vypouštěč“ tak mohl vipetovi dát velkou výhodu a větší šanci zvítězit. Na druhém konci dráhy, v cíli, stál majitel psa, povzbuzoval svého psa křikem a mával kusem hadru, ručníkem a někdy dokonce mrtvým králíkem či holubem. Vítězem se stal ten vipet, který se jako první zakousl do hadru. V jednom závodě spolu běželo vždy šest psů, kteří byli rozlišeni barvami (červená, bílá, modrá, žlutá, zelená a černá) (Vickerstaff, 2002; Cunliffe, 2005).

Současně se závoděním „na hadr“ se začala rozvíjet mechanická návnada, později byly postaveny trvalé závodní dráhy s elektrickým pohonem návnady a startovacími boxy. Startovací boxy byly dřevěné, nebo plechové, otvírání bylo automatické, nebo ruční a rozlišovaly se malé a velké boxy (Vickerstaff, 2002; Bunyan, 2005).

7.2.2 Dostihy v současnosti

Dnes se dostihy běhají na travnaté nebo pískové dráze. Dráha je oválného tvaru, může být, ale nemusí být, s klopenými zatačkami, délka dráhy je 480 metrů. Startovní boxy jsou dvojího typu, malé boxy pro malá a střední plemena a velké boxy pro velká plemena. Startovní boxy jsou plechové s ručním ovládním, návnadu představuje igelitový střepec tažený po obvodu dráhy pomocí soustavy kladek, nebo po kolejnici pomocí motoru.

Běhají všechna plemena chrtů i chrtovitých psů. Psi jsou rozděleni do kategorií podle pohlaví na psy a feny a podle věku na mladé, dospělé a seniory. Samostatnou kategorií mají „sprinteři“, tedy psi a feny, kteří mají vyšší kohoutkovou výšku, než uvádí standard. Maximální počet psů na dráze je šest, každý pes má košík a dečku, které jsou barevně odlišeny (červená, modrá, bílá, černá, žlutá a pruhovaná). Ve chvíli, kdy se otevřou boxy a psi vyběhnou, spustí se časomíra, která se zastaví ve chvíli, kdy pes proběhne cílovou rovinkou. Nejčastěji je pískový doběh, kde si každý majitel odchytil svého psa.

Na konci jsou časy psů vyhodnoceny a vyhrává nejryhlejší jedinec z dané kategorie.

Dostihové závody a coursingové akce v České republice se konají podle

Mezinárodního dostihového a coursingového řádu FCI ČMKU (s výjimkou již zmíněných akcí pořádaných mimo záštitu FCI ČMKU).

7.2.3 Profesionální a amatérské dostihy

Profesionální dostihy se liší od amatérských tím, že majitelé svého chrta dávají asi dva až tři týdny před samotným dostihem trénovat k trenérovi. V tomto období naučí trenér chrta potřebné dovednosti, aby dokončil závod jak nejlépe je možno. Během dne, kdy se pořádá dostih, se chrti dávají do kotců, které jsou umístěny v blízkosti závodní dráhy. Na závodní chrtu se při těchto závodech vsází.

V případě amatérských dostihů si majitel trénuje chrta sám, podle svého uvážení, během závodů se o svého psa stará sám majitel a v dostihu nehrají žádnou roli peníze ani sázky (Jarrett, 2011).

Profesionální dostihy se běhají v ostrovní Evropě, v Irsku a Anglii, amatérské se běhají v kontinentální Evropě, v České republice se tedy běhají pouze amatérské dostihy (Česká greyhound dostihová federace, 2011).

7.2.4 Dostihové dráhy v České republice

V České republice se nacházejí tři dostihové dráhy pod záštitou FCI ČMKU – Dostihová dráha Kolín, Dostihová dráha Mladá Boleslav a Dostihová dráha Lednice. A jedna dostihová dráha pod organizací Česká greyhound dostihová federace, která nespadá pod FCI ČMKU – Dostihová dráha Praskačka.

Dostihovou dráhu Kolín vybudovali členové Českého svazu chovatelů ZO v Kolíně. Slavnostní otevření proběhlo 20.6. 1981 a zúčastnilo se ho přes 100 chrtů. V současné době se na dráze každoročně konají dostihy chrtů zastřešené FCI a o její správu se stará Zájmová organizace chovatelů psů dostihová dráha Kolín. Dráha je vybudována pro dvě distance – 480 m a 360 m (jednou za rok se zde běží i dostih na krátkou trať, 280 m), má tvar oválu s poloměrem zatáček 42 m bez převýšení. Dráha má travnatý povrch a jsou zde umístěny startovací boxy pro malá i velká plemena. Návada je tažená navijákem přes soustavu kladek, cílový doběh je do písku. Na měření času běhů je k dispozici digitální časomíra s cílovou kamerou (Dostihová dráha Kolín, 2013).

Dostihová dráha v Mladé Boleslavi funguje od roku 1976 a konají se zde i mezinárodní dostihy. Dráha má délku 480 m pro velká plemena a 345 m pro malá plemena, dráha má tvar oválu s poloměrem zatáček 42 m, povrch je travnatý s nekonečným „zajícem“ (Dostihová dráha Mladá Boleslav, 2013).

Dostihová dráha v Lednici je vybudována pro dvě distance – 480 m pro velká plemena a 360 m pro malá plemena. Dráha má tvar oválu, travnatý povrch a návnada je tažená navijákem přes soustavu kladek. Dráha v Lednici je jedinečná tím, že je klopená směrem do středu.

Dostihová dráha Praskačka se nachází u Hradce Králové. Jako jediná dráha v České republice nespadá pod záštitu FCI ČMKU, ale pod organizaci Česká greyhound dostihová federace. Jako jediná dráha na našem území má pískový povrch a její parametry odpovídají parametrům pro profesionální dostihy (konají se zde ale pouze amatérské dostihy). Délka okruhu je 440 m, zatáčky jsou klopené 8 %. Dráha Praskačka je oproti ostatním dráhám v soukromém vlatnictví a závodit zde mohou pouze chrti plemene greyhound (Česká greyhound dostihová federace, 2013).

Nyní je v testování další dostihová dráha, která je součástí sportovního areálu Greyhound Park Motol v Praze. Dráha má pískový povrch a její zatáčky jsou klopené. V budoucnu by se zde měly konat dostihy pod záštitou organizace Česká greyhound dostihová federace (Česká greyhound dostihová federace, 2013).

7.2.5 Výživa dostihových chrtů

Dostihový chrt je rychlý, vytrvalý, silný a houževnatý a tak i jeho nutriční požadavky na výživu jsou jedinečné. Správně vyvážená výživa může zlepšit jeho výkon.

Nejdůležitější složky potravy jsou tuky a bílkoviny, ale samozřejmě i ostatní složky, jako minerály, vitamíny a další, jsou důležitou součástí potravy chrtů. Svalová vlákna ve svalu chrta jsou schopna metabolizovat tuk dvakrát rychleji než člověk, a proto i potrava pro závodní chrti obsahuje vysoký podíl tuku (14,4 – 24 %) (Miller, 2012, pers. comm.). Bílkoviny jsou důležité pro růst a výživu kostí, svalů a srsti a obsah v krmivu se pohybuje kolem 20 % (Coile, 1998), Miller (2012, pers. comm.) uvádí obsah bílkovin v krmivu 24 %.

8 Závěr

V této bakalářské práci se zabývám skupinou psů - chrtů, kteří v dávných dobách byli velice ceněni, jelikož svým majitelům zajišťovali zdroj obživy. Tito psi byli mnohdy uctíváni a bráni jako něco víc, než jen pes, později sloužili člověku jako zdroj zábavy a možnost výdělku a v neposlední řadě jako elegantní společník. Dnes se role těchto psů trochu pozměnila. Jsou chováni především jako společníci a mohlo by se zdát, že i pro zábavu, ale je tomu spíše tak, že sám člověk hledá zábavu svému psovi a v ní nachází sám zábavu.

Podrobněji se pak zabývám jedním z plemen chrtů a tím je vipet. Toto plemeno mě zaujalo nejen svou elegantností, ale i jedinečnou povahou, a tak jsem pátrala po jeho minulosti, jak vůbec toto plemeno vzniklo, jakými dalšími plemeny je ovlivněno, jak vzniklo jeho pojmenování „whippet“ a k čemu bylo vlastně vyšlechtěno.

Chov vipetů v České republice určitě nezaostává za chovem v zahraničí. Ač se toto plemeno v České republice drží kolem šedesáté příčky (podle počtu narozených štěňat - v roce 2011 to bylo 175 štěňat), je jedním z nejzdravějších plemen psů.

9 Seznam literatury

- Alderton, D. 1993. Dogs. Dorling Kindersley. London. p. 304. ISBN 0 – 7513 – 1007 – 7
- Brehm, A. 1938 – 1941. Brehmův život zvířat, díl IV. Savci 3. Nakladatelství Josef Hokr. Praha. 699 s.
- Bunyan, M. 2003. Whippets – einer ist nie genug. BoD – Books on Demand. Norderstedt. p. 244. ISBN 3 – 8330 – 0137 – 2
- Bunyan, M. 2005. Whippet: Der richtige Hund für Sie?. BoD – Books on Demand. Norderstedt. p. 96. ISBN 3 – 8334 – 2507 – 5
- Císařovský, M. 1995. Plemena psů A – Z. Brázda. Praha. 272 s. ISBN 80 – 209 – 0256 – 2
- Císařovský, M. 1997. Plemena psů. Aventinum. Praha. 256 s. ISBN 80 – 7151 – 032 – 7
- Coile, D. C. 1998. Whippets. Barron's Educational Series. New York. p. 95. ISBN 0 – 7641 – 0312 – 1
- Cunliffe, J. 2005. Whippet. Kennel Club Books, LLC. New Jersey. p. 155. ISBN 1 – 59378 – 247 – 0
- Dostál, J. 1995. Genetika v kynologické praxi. Dona. České Budějovice. 206 s. ISBN 80 – 85463 – 58 – x
- Kholová, H. 1987. Historie psího rodu. Práce. Praha. 328 s. ISBN 24 – 007- 87
- Kňákal, J.; Trojan, K. 1990. Já pes. Svěpomoc. Praha. 202 s. ISBN 80 – 7063 – 002 – 7
- Konkhe, J. 1993. Veterinary advice for greyhound owners. Ringpress. Dorking. p. 158. ISBN 0948955872
- Kučerová-Chrpová, V. 2009. Whippet – malý anglický chrt. Pes přítel člověka. 54 (7). 8 – 11. ISSN 0231 – 5424
- Macfadden, B. J. 2006. North American Miocene land mammals from Panama.

Journal of Vertebrate Paleontology. 26 (3)

Miller, Ch. , Nutritionist, Gain Feeds. 21st March 2012. pers. comm.

Mosher, D. S.; Quignon, P.; Bustamante, C. D.; Sutter, N. B.; Mellersh, C. S.; Parker, H. G.; Ostrander, E. A. 2007. A mutation in the myostatin gene increases muscle mass and enhances racing performance in heterozygote dogs. Plos Genetics. 3 (5)

Pokorná, J. 2007. Původ a domestikace psa. Fauna. 18 (12)

Stall, S. 2005. The good bad and the furry: choosing the dog that's right for you. Quirk Books. p. 208. ISBN 1 – 59474 – 021 – 6

Stuchlý, I. 2006. Vipet. Svět psů. 12. 54 – 57

Stuchlý, I.; Císařovský, M. n. d. Chrti. Canis. Praha. 143 s. ISBN 80 – 900820 – 3 – 3

Vickerstaff, A. 2002. Whippet. Ringpress Books. Dorking. p. 80. ISBN 1 – 86054 – 188 – 7

Walsh, E. G.; Lowe, M. 1984. The english whippet. The Boydell Press. Powys. p. 288. ISBN 1 – 904784 – 038

Internetové zdroje

Česká greyhound dostihová federace [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z <<http://www.cgdf.cz/cs/default.aspx>>

Česká greyhound dostihová federace. Chrtí dostihy v České republice [online]. 20.10.2011 [cit. 2013-3-10]. Dostupné z <<http://www.cgdf.cz/cs/chrti-dostihy-v-ceske-republice-1.html>>

Českomoravská Kynologická unie [online]. [cit. 2012-12-18]. Dostupné z <<http://www.cmku.cz/>>

Dostihová dráha Kolín [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z <<http://drahakolin.cz/>>

Dostihová dráha Mladá Boleslav [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z <<http://www.racingmb.com/>>

CHS Z Vetraku [online]. [cit. 2012-09-22]. Dostupné z <<http://www.zvetraku.wz.cz/>>

Jarrett, C. Professional and Amateur Greyhound Racing [online]. EzineArticles. 22. března

2011[cit. 2012-05-02]. Dostupné z <<http://ezinearticles.com/?Professional-and-Amateur-Greyhound-Racing&id=6081120>>

Kennel Beami Šahrak [online]. [cit. 2012-09-22]. Dostupné z <<http://www.chrti.com/lhw>>

Kennel Kristull – Silken Windhounds [online]. [cit. 2012-09-22]. Dostupné z <<http://www.silkenwindhound.com/history.html>>

Klub Chovatelů Chrtů [online]. [cit. 2013-02-03]. Dostupné z <<http://www.kchch.cz/cs/>>

Klub Chovatelů Chrtů Anglických Dostihových Plemen [online]. [cit. 2013-02-03]. Dostupné z <<http://greywhippet.cz/>>

Silken Windsprite Club [online]. [cit. 2012-09-22]. Dostupné z <<http://www.silkenwindsprite-club.de/>>

Whippet Klub [online]. [cit. 2013-02-03]. Dostupné z <<http://www.whippet-club.com/>>

10 Seznam obrázků a tabulek

Obr. 1 – Mapa šíření a vývoje okcidentálních chrtů – pravděpodobné vývojové centrum v jihozápadní Evropě

Obr. 2 – Mapa šíření a vývoje orientálních chrtů – pravděpodobné vývojové centrum v centrální Asii

Obr. 3 – Afgánský chrt

Obr. 4 – Anglický chrt – greyhound

Obr. 5 – Azavak

Obr. 6 – Irský vlkodav

Obr. 7 – Italský chrtík

Obr. 8 – Maďarský chrt

Obr. 9 – Polský chrt

Obr. 10 – Ruský chrt – barzoj

Obr. 11 – Saluka, perský chrt

Obr. 12 – Sluga, arabský chrt

Obr. 13 – Skotský jelení pes, deerhound

Obr. 14 – Španělský galgo

Obr. 15 – Vipet

Obr. 16 – Štěně vipeta

Obr. 17 – Basenži

Obr. 18 – Faraonský chrt

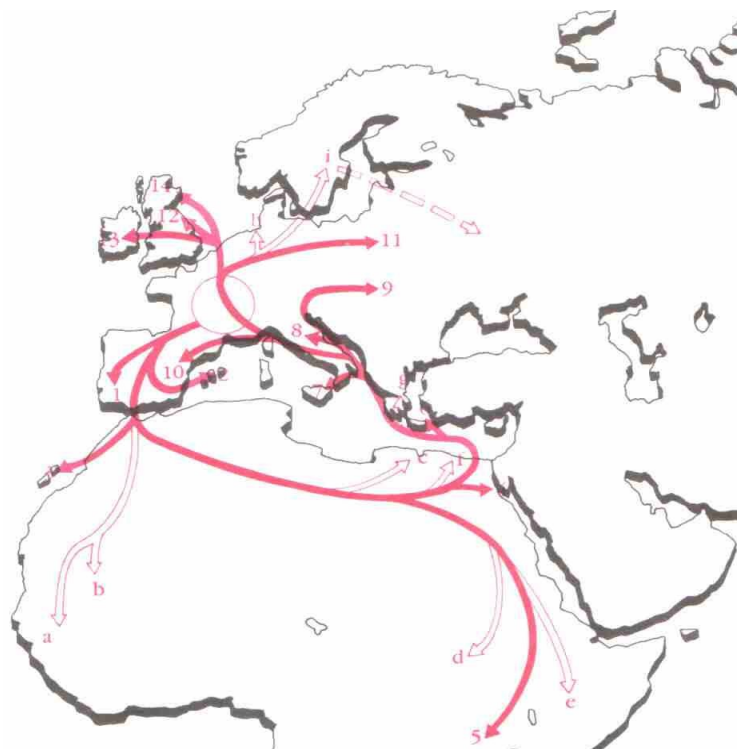
Obr. 19 – Ibizský chrt – podengo

Obr. 20 – Kanárský chrt – podengo

Obr. 21 – Portugalský podengo

Obr. 22 – Sicilský chrt

- Obr. 23 – Silken windsprite
- Obr. 24 – Silken windhound
- Obr. 25 – Vipet z dostihové linie
- Obr. 26 – Vipet z výstavní linie
- Obr. 27 – Korektní hlava vipeta
- Obr. 28 – Korektní oči vipeta
- Obr. 29 – Korektní uši vipeta
- Obr. 30 – Korektní krk vipeta
- Obr. 31 – Korektní tělo vipeta
- Obr. 32 – Korektní ocas vipeta
- Obr. 33 – Korektní postoj hrudních končetin
- Obr. 34 – Korektní postoj pánevních končetin
- Obr. 35 – Korektní postoj pánevních končetin
- Obr. 36 – Korektní pohyb vipeta
- Obr. 37 – Korektní pohyb vipeta
- Obr. 38 – Korektní pohyb vipeta
- Obr. 39 – Bully vipet
- Obr. 40 – Plně obsazený dostih vipetů
- Tab. 1 – Seznam chovatelských stanic v České republice

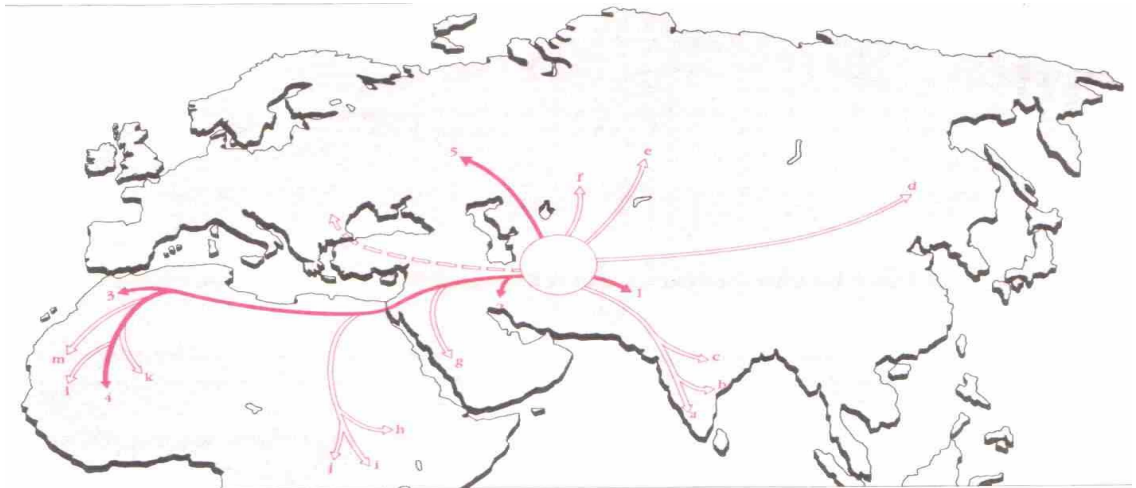

Obr. 1

Mapa šíření a vývoje okcidentálních chrtů – pravděpodobné vývojové centrum v jihozápadní Evropě

- 1 – portugalský podengo
- 2 – ibizský podengo
- 3 – kanárský podengo
- 4 - faraonský chrt (starověký, ne v dnešní podobě)
- 5 – basenži
- 6 – maltský chrt (dnešní faraonský chrt)
- 7 – sicilský chrt
- 8 – italský chrtík
- 9 – maďarský chrt
- 10 – španělský galgo
- 11 – polský chrt
- 12 – greyhound a vipet
- 13 – irský vlkodav
- 14 – deerhound
- a – i – přírodní plemena chrtů včetně vyhynulých

(Zdroj: Stuchlý a Císařovský, n. d.)

Obr. 2

Mapa šíření a vývoje orientálních chrtů – pravděpodobné vývojové centrum v centrální Asii

- 1 – afgánský chrt
- 2 – saluki
- 3 – slugi
- 4 – azavak
- 5 – barzoj (předkové barzoje ze skupiny orientálních chrtů)
- a – m – přírodní plemena

(Zdroj: Stuchlý a Císařovský, n. d.)

Obr. 3

Afgánský chrt
(Foto: Petr Karel)

Obr. 4
Anglický chrt – greyhound
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 5
Azavak

(Zdroj: <http://www.azawakh-sloughi.cz/cs/azawakh-galerie-sampionu/30-feny/>)

Obr. 6
Irský vlkodav

(Zdroj: <http://www.wdk.cz/fotogalerie/detail/166>)

Obr. 7

Italský chrtík

(Zdroj: <http://www.dgdoggear.cz/italsky-chrtik/>)

Obr. 8

Maďarský chrt

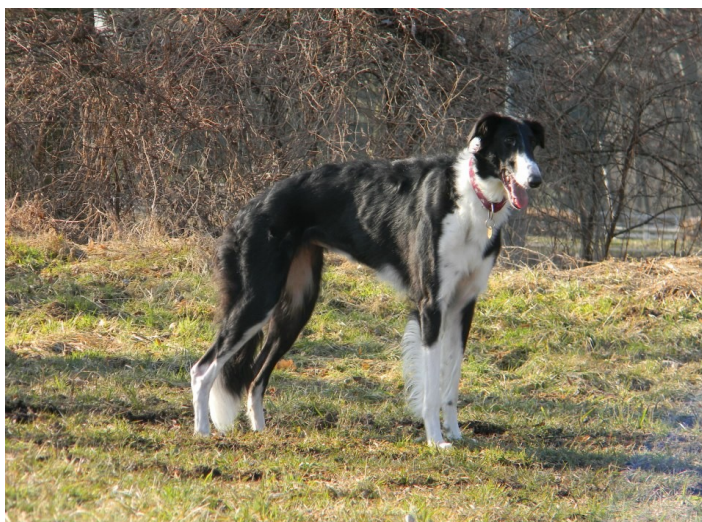
(Zdroj: <http://www.dgdoggear.cz/madarsky-chrt/>)

Obr. 9

Polský chrt

(Zdroj: <http://casopis.planetazvirat.cz/040403-polsky-chrt-1.html>)

Obr. 10
Ruský chrt – barzoij
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 11
Saluka, perský chrt
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 12

Sluga, arabský chrt

(Zdroj: <http://www.azawakh-sloughi.cz/cs/sloughi-galerie-sampionu/>)

Obr. 13

Skotský jelení pes, deerhound

(Zdroj: http://www.cdc-deerhound.cz/page_gallery.php?id=29)

Obr. 14

Španělský galgo

(Zdroj: <http://spanelsky-galgo.hafici.cz/>)

Obr. 15
Vipet
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 16
Štěně vipeta
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 17
Basenži
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 18
Faraonský chrt
(Zdroj: <http://cirneco-pharaoh.wz.cz/lafi.html>)

Obr. 19
Ibizský chrt – podengo
(Foto: Petr Karel)

Obr. 20

Kanárský chrt – podengo

(Zdroj: <http://casopis.planetazvirat.cz/001307-primitivni-znamena-starobyly-kanarsky-podengo-1.html>)

Obr. 21

Portugalský podengo

(Zdroj: <http://www.farafra.estranky.cz/>)

Obr. 22

Sicilský chrt

(Zdroj: <http://cirneco-pharaoh.wz.cz/frodo.html>)

Obr. 23
Silken windsprite
(Foto: Pavla Novotná)

Obr. 24
Silken windhound
(Zdroj: <http://www.silkenwindhound.com/>)

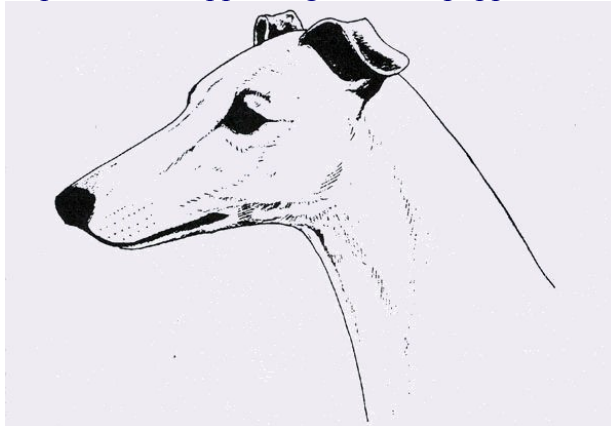
Obr. 25
Vipet z dostihové linie
(Zdroj: <http://www.whippet-dog.com/chs/puppies/c/index.htm>)

Obr. 26

Vipet z výstavní linie

(Zdroj: <http://www.whippet-dog.com/chs/puppies/b/index.htm>)

Obr. 27

Korektní hlava vipeta

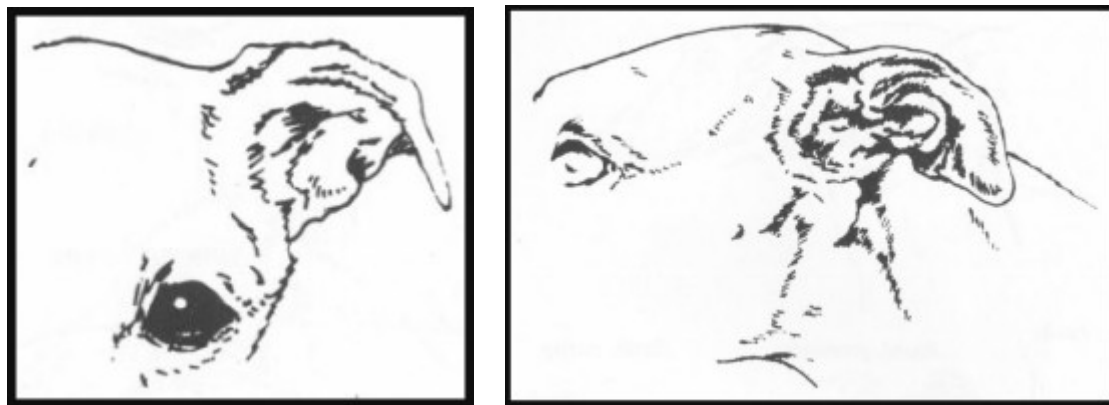
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 28

Korektní oči vipeta

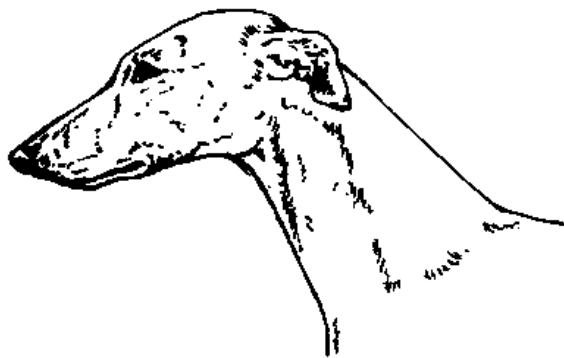
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 29

Korektní uši vipeta

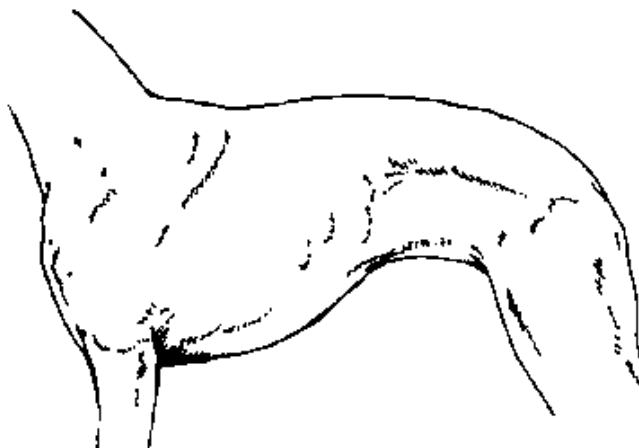
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 30

Korektní krk vipeta

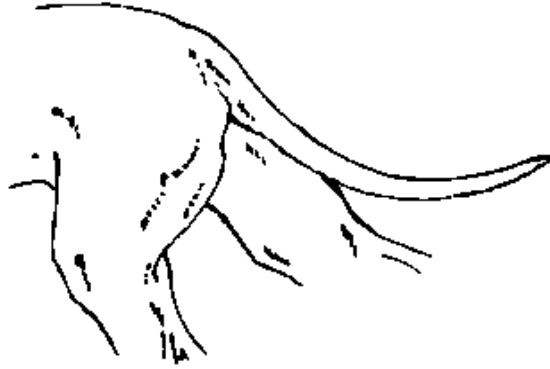
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

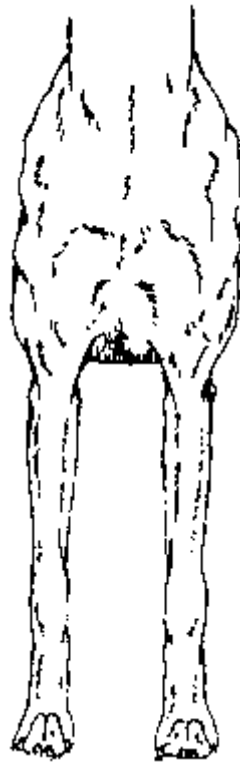
Obr. 31

Korektní tělo vipeta

(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 32
Korektní ocas vipeta
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 33
Korektní postoj hrudních končetin
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 34

Korektní postoj pánevních končetin

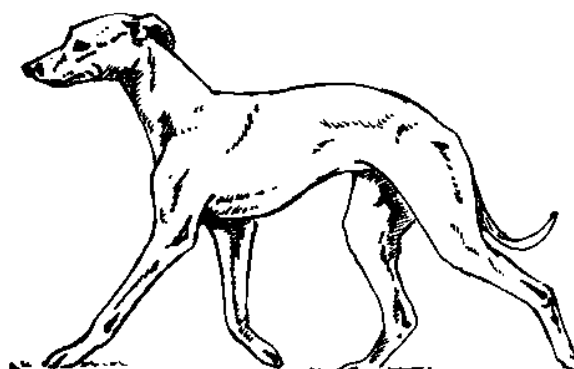
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 35

Korektní postoj pánevních končetin

(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 36

Korektní pohyb vipeta

(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 37

Korektní pohyb vipeta

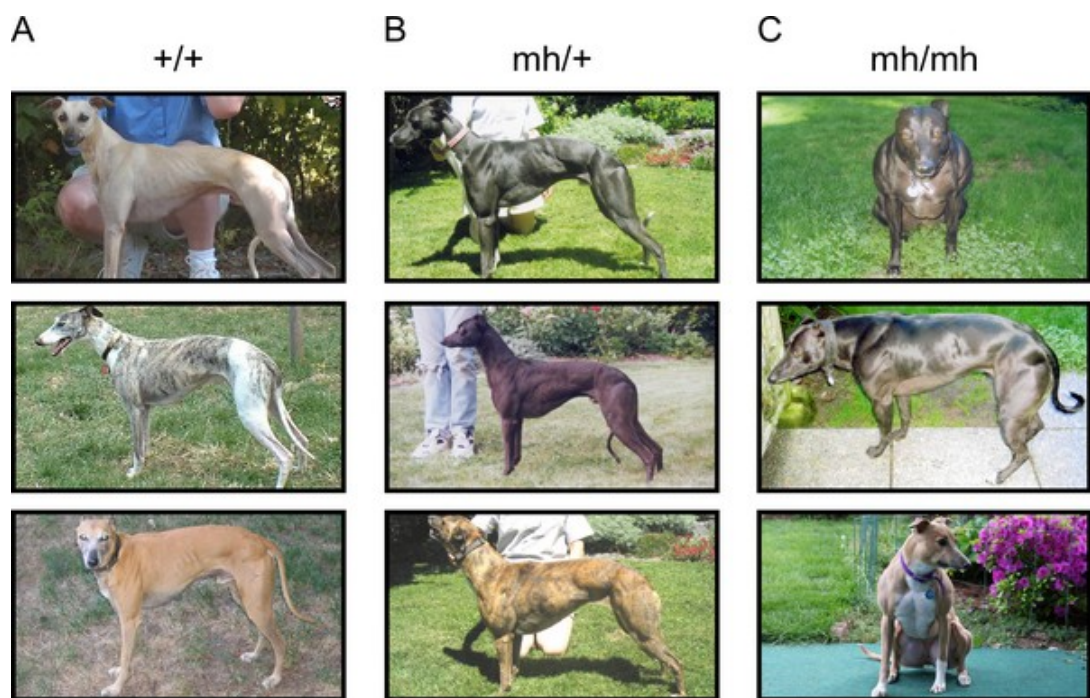
(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 38

Korektní pohyb vipeta

(Zdroj: http://www.whippet.co.hu/standard_w_en.htm)

Obr. 39

Bully vipet

A – Zdravý vipet

B – Hetrozygot, přenašeč alely mh

C – Homozygot, „bully vipet“

(Zdroj: Mosher et al., 2007)

Obr. 40

Plně obsazený dostih vipetů

(Foto: Petr Karel)

Tab. 1
Seznam chovatelských stanic v České republice

NÁZEV CHOVATELSKÉ STANICE	JMÉNO MAJITELE	DATUM PRVNÍHO VRHU	CELKOVÝ POČET ODCHOVANÝCH ŠTĚŇAT K 1.3.2013
Aerodynamic	Jana Poláková (Samolejová)	27.6.2010	7
Ayort Back	Sabina a Petr Němcovi	20.1.1997	149
Beajoker	Betrice Hánová	x	0
Blue North	František Lačňák	2.4.1998	30
Bogun Genera	Pavel Mikuš	25.3.2010	11
Bohemia Snap Dog	Vilém Zuvač	13.2.1997	86
Cinpress	Kira Charvátová	23.6.2007	22
Con Amore	Petra Mlejnková	7.6.2010	8
Cordis	Zdeněk Němeček	20.5.2003	7
Czech Spring	Jitka Honzíková	21.5.2012	10
České Tůně	Petr Brdíčko	31.12.2004	7
Dandelion	Josef Pavlík	?*	?**
Deixes	Michaela Sobčáková	21.11.2007	10
De la Grande - Moravie	Jana Richterová	x	0
De Wallrock	Šárka Dohnalová	24.11.2010	13
Discobolos	Jitka Čepová	30.3.2004	49
Fancy That!	Lucie Skoumalová	x	0
Far Canigo	Jana Streitová	x	0
Fast Dunderry	Kristýna Čížková	24.3.1997	17
Filuta	František Hadraba	5.9.1996	15
Flying Children	Ludvík Ambrož	1.7.2002	9
Forget Valley	Dita Pöschelová	16.1.2013	8
Full Moon	Vladimír Palounek	?***	?
Gentle Heart	Lenka Dvořáková	1.10.2006	42
Globe Glass	Ctirad Charvát	31.5.1998	42

Horská Hvězda	Romana Martinčová	14.5.1990	39
Ibexes	Helena Pirščová	9.11.2003	13
Inventum	Kateřina Tandlerová	28.3.1997	27
Ionmhain Norman	Iveta Bouchalová	20.7.2000	42
Lásky Dar	Veronika Frolíková	25.1.1997	41
Modrý Hit	Štěpánka Snášelová	21.7.2007	49
Modrý Lupínek	Jarmila Nedbálková	4.1.1999	7
Mon Miracle	Lucie Příbylová	x	0
Monteka	Monika Vopatová	24.6.2010	20
Naděje Snů	Jana Nečková	17.5.2005	26
Need For Speed	Milan Sahula	29.3.1998	9
Nejlepší Krása	Jana Walterová	1.5.2010	9
Od Hněvína	Stanislava Beránková	13.6.1998	82
Of Carinae	Jiří Martinec	14.2.2005	25
Of Deepest Dye	Martin Zřídka Veselý	x	0
Ozzmosis	Květa Sockelová	31.12.2000	24
Pearl Of Luisiana	Miroslava Křivánková	7.6.2001	4
Petula-Vera	Petra Ryšková	6.10.2001	41
Pibaro	Patrik Panýrek	7.2.2003	39
Pierrot Pike	Lenka Szypková	x	0
Racing Star	Jiřina Buchtová	6.10.2007	6
Rhoderick Sodar	Veronika Nečasová	18.8.2011	17
Running Star	Hana Schreierová	x	0
Silky Karim	Mirka Šaročová	9.10.1995	8
Sláinte Bohemia	Alena Novotná	6.6.2005	18
Soulad	Ladislava Soukupová	24.8.2012	6
Spitfire Moravia	Roman Musálek	9.12.2001	21
Stohe	Helena Stohanzlová	17.6.2004	8
Sunny Funny	Jana Křečková	23.12.2007	25
Supersonic	Ivo Widziolek	29.9.1995	113
Teqamba	Simona Navrátilová	27.11.2008	11
Terafa	Otto Nešpor	13.3.1994	5
Ticking Timebomb	Radka Šimková	18.6.1996	44

Toomie Trishel	Iveta Kendíková	10.10.2007	46
Trixtan	Roland Málek	15.4.2012	15
Valentine Dogs	Hana Valentová	17.5.2009	25
Vlapan	Vlastimila Ronovská	7.2.1985	91
White Shot	Dana Redková	11.3.2010	2
Z Arizejských Niv	Gabriela Svobodová	13.5.2007	8
Ze Spingbart	Dana Sauerová	20.2.1993	90
Z Hedvábí	Markéta Kalousková	17.3.1983	288
Z Moravské Sahary	Zdeněk Toman	31.8.2011	4
Z Neuštejna	Jitka Pacltová	?****	?
Z Olomouckých Rovin	Stanislav Pomkla	1994	105
Z Osirisova Domu	Vít Černý	7.4.2008	16
Z Podsmrčků	Hana Marie Smrčková	31.5.2010	9
Z Úplňku	Stanislav Chrpa	30.8.1990	168
Z Vilcabamba	Drahomíra Šubrtová	3.3.1985	113
Z Vizmberského Panství	Martin Kostka	26.3.2012	6

* Datum prvního vrhu je neznámo, třetí vrh se narodil 16.5.1977

** Od druhého vrhu to je 66 štěňat, počet štěňat ve vrhu A není znám

*** Datum prvního vrhu je neznámo, třetí vrh se narodil v roce 1976

**** Datum prvního vrhu je neznámo, čtvrtý vrh se narodil v roce 1977

(Zdroj: <http://thewhippetarchives.net/index.php>)